

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Vývoj nezaměstnanosti v genderovém vyjádření

Kovalenko Valentyna

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Valentyna Kovalenko

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Vývoj nezaměstnanosti v genderovém vyjádření

Název anglicky

Development of unemployment in gender comparison

Cíle práce

Hlavním cílem práce je popsat vývoj nezaměstnanosti v České republice v letech 2012 – 2018 a porovnat nezaměstnanost žen s nezaměstnaností mužů. Dílčím cílem je zjistit, objevují-li se genderové stereotypy v práci a analýza nabízení pozic práce a rekvalifikací. Práce bude dále zaměřena na analýzu vlivu diskriminace žen a mužů na trhu práce a na důsledky odmítnutí pracovního místa. Dalším dílčím cílem je zjistit hlavní problémy nezaměstnanosti v letech 2012 – 2018 a zhodnocení vývoje ekonomické aktivity v České republice.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě základní části. První část se bude zabývat teoretickými východisky problematiky nezaměstnanosti v genderovém vyjádření, tj. nezaměstnanost z pohledu ekonomické teorie, typy nezaměstnanosti, segregace trhu práce, diskriminace a tak dále. V praktické části bude provedena analýza situace na trhu práce v České republice. Budou vyjádřeny rozdíly počtu obyvatel ve věkových kategoriích, rozdíly podle vzdělání u mužů a žen. Dále bude popsán celkový vývoj nezaměstnanosti v letech 2012 – 2018. Praktická část práce bude zpracována na základě analýzy dat získaných z Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí a ostatních oficiálních zdrojů.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Diskriminace, nezaměstnanost, rekvalifikace, segregace, stereotypy, trh práce, úřad práce

---

Doporučené zdroje informací

BRČÁK, J. – SEKERKA, B. – STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.

BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

KUDRNA, L. *Sociální problematika související s nezaměstnaností absolventů škol : (se zaměřením na strategie nezaměstnaných absolventů škol)*. Praha: ČZU-PEF, 2006.

SIROVÁTKA, T. – MAREŠ, P. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

SOKAČOVÁ, L. *Kariéra, rodina, rovné příležitosti : výzkumy postavení žen a mužů na trhu práce*. Praha: Gender Studies, 2006. ISBN 80-86520-12-9.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Kamila Veselá, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 11. 12. 2020

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 1. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 17. 02. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Vývoj nezaměstnanosti v genderovém vyjádření" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13.3.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Kamile Veselé, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady, které mi poskytla při vypracování moje bakalářské práce. Zároveň bych chtěla poděkovat své rodině za podporu a trpělivost.

Vývoj nezaměstnanosti v genderovém vyjádření

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá vývojem nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva v porovnání s nezaměstnaností mužů a žen v letech 2012–2018 na území České republiky. Teoretická část je zaměřená na vysvětlení základních pojmů souvisejících s nezaměstnaností, jako jsou typy nezaměstnanosti, způsob měření nezaměstnanosti a nezaměstnanost pohledem ekonomické teorie, důsledky nezaměstnanosti. Poté jsou uvedeny pojmy, které se týkají genderové charakteristiky na trhu práce, např. genderové stereotypy, segregace, diskriminace. Praktická část práce je zaměřená na popis vývoje nezaměstnanosti v letech 2012–2018 v České republice a porovnání nezaměstnanosti žen a mužů s nezaměstnaností ekonomicky aktivního obyvatelstva v zemi. Získané údaje jsou zpracovány do tabulek a grafů.

Klíčová slova: diskriminace, gender, muži, nezaměstnanost, práce, rekvalifikace, segregace, stereotypy, trh práce, úřad práce, zaměstnanost, ženy.

Development of unemployment in gender comparison

Abstract

The bachelor thesis deals with the development of unemployment of the economically active population in comparison with the unemployment of men and women in the years 2012–2018 in the Czech Republic. The theoretical part is focused on explaining the basic concepts related to unemployment, such as types of unemployment, the method of measuring unemployment and unemployment from the perspective of economic theory, the consequences of unemployment. Then there are concepts that relate to gender characteristics in the labor market, such as gender stereotypes, segregation, discrimination. The practical part of the work is focused on the description of the development of unemployment in the years 2012–2018 in the Czech Republic and the comparison of unemployment of women and men with the unemployment of the economically active population in the country. The obtained data are processed into tables and graphs.

Keywords: discrimination, employment, employment Department, gender, job, labor market, men, retraining, segregation, stereotypes, unemployment, women.

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1. Cíl práce	11
2.2. Metodika práce	11
3 Teoretická část	12
3.1 Nezaměstnanost	12
1.1.1 Nezaměstnanost pohledem ekonomické teorie.....	13
1.1.2 Typy nezaměstnanosti	14
1.1.3 Měření nezaměstnanosti	17
3.2 Gender	19
3.2.1 Genderové stereotypy	19
3.2.2 Rozdělování mužské a ženské práce	21
3.2.3 Segregace na trhu práce	22
3.2.4 Diskriminace	23
3.3 Důsledky ztráty zaměstnání.....	24
3.3.1 Ekonomické dopady na společnost	25
3.3.2 Ekonomické dopady na jedince.....	25
3.3.3 Psychologická stránka nezaměstnanosti	26
4 Praktická část	28
4.1 Základní charakteristika nezaměstnanosti.....	28
4.1.1 Charakteristika nezaměstnanosti v letech 2012–2018.....	28
4.1.2 Vývoj a predikce nezaměstnanosti	34
4.2 Nezaměstnanost v závislosti na věku a vzdělání	36
4.2.1 Nezaměstnanost podle věkových skupin	36
4.2.2 Nezaměstnanost podle vzdělání	39
4.3 Komplexní opatření.....	42
4.3.1 Základní problémy a komplexní opatření na trhu práce.....	42
5 Závěr	44
6 Seznam použitých zdrojů	47
Knižní zdroje.....	47
Internetové zdroje.....	49

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Hlavní charakteristiky populace ve věku 15 a více let	29
Tabulka 2 - Hlavní charakteristiky populace ve věku 15 a více let	30
Tabulka 3 - Hlavní charakteristiky mužů ve věku 15 a více let.....	31
Tabulka 4 - Hlavní charakteristiky žen ve věku 15 a více let.....	32
Tabulka 5 - Nezaměstnanost v závislosti na vzdělání, celkem.....	39
Tabulka 6 - Nezaměstnanost v závislosti na vzdělání u mužů	40
Tabulka 7 - Nezaměstnanost v závislosti na vzdělání u žen.....	41

Seznam grafů

Graf 1 - Počet zaměstnaných a nezaměstnaných podle pohlaví v letech 2012–2018	33
Graf 2 - Vývoj nezaměstnanosti v letech 2012-2018, celkem.....	34
Graf 3 - Vývoj nezaměstnanosti v letech 2012-2018, muži	35
Graf 4 - Vývoj nezaměstnanosti v letech 2012-2018, ženy.....	35
Graf 5 - Struktura nezaměstnanosti v závislosti na věku v roce 2018, celkem	37
Graf 6 - Struktura nezaměstnanosti v závislosti na věku v roce 2018, muži.....	37
Graf 7 - Nezaměstnanost v závislosti na věku v roce 2018, ženy.....	38

Seznam použitých zkratk

HDP – Hrubý domácí produkt

MOP – Mezinárodní organizace práce

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development

1 Úvod

Tématem bakalářské práce je nezaměstnanost, její vývoj u mužů a žen v letech 2012–2018 na území České republiky. Nezaměstnanost je jedním z nejvýznamnějších problémů, který řeší společnost neustále. V dnešní době představuje pojem nezaměstnanost docela závažné ekonomické, psychologické a sociální důsledky.

Ztráta zaměstnání působí negativně na osobnost jedince. Taková nepříjemná situace může nastat v životě každého člověka kdykoliv a několikrát, přitom je lhostejné, jakého je pohlaví. V současných podmínkách vznikly určité skupiny nezaměstnaných, hledající práci obtížněji než ostatní. Jsou to ženy s malými dětmi nebo rozvedené ženy, absolventi škol, lidé krátce před důchodem.

Postavení mužů ve společnosti je úzce spjato s jejich profesním životem, protože je naprosto přirozené, že muži pracují, a pokud to tak není, považují je lidé za méně schopné. Muži se na rozdíl od žen většinou starají o sféru veřejnou, zatímco ženy pečují o rodinu a domácnost. Znamená to, že se ženy zaměřují nejen na sféru veřejnou, ale i soukromí, což přispívá k menšímu tlaku ze strany společnosti ohledně zaměstnání žen. V posledních letech je situace z pohledu genderových stereotypů mnohem lepší. Vztahy mezi muži a ženami se dostávají do popředí a stále se vyvíjejí. Důvodem je, že se společnost snaží zbavit genderových bariér a ženy jsou mnohem úspěšnější v životní profesní kariéře než dříve.

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na výklad základních pojmů o nezaměstnanosti a genderových stereotypech v práci. Nejdříve je vysvětlen pojem nezaměstnanost a její stručná charakteristika z pohledu ekonomické teorie, pak typy a měření nezaměstnanosti. Dále jsou vysvětlené genderové stereotypy na trhu práce, pojem diskriminace a jsou uvedené důsledky nezaměstnanosti.

Cílem bakalářské práce je popsat vývoj nezaměstnanosti v České republice v letech 2012–2018 a porovnat nezaměstnanost žen s nezaměstnaností mužů. Práce je zaměřena na analýzu genderových stereotypů na trhu práce a vliv diskriminace. Pro lepší přehlednost jsou získaná data uvedena do tabulek a grafů.

2 Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Hlavním cílem práce je popsat vývoj nezaměstnanosti v České republice v letech 2012–2018 a porovnat nezaměstnanost žen s nezaměstnaností mužů. Dílčím cílem je zjistit, zda se objevují genderové stereotypy v práci, a zaměřit se na problematiku nabízení pozic práce a rekvalifikace. Jaký vliv má diskriminace žen a mužů na trhu práce a jaké jsou důsledky odmítnutí pracovního místa. Dalším dílčím cílem je zjistit hlavní problémy nezaměstnanosti v letech 2012–2018, věnovat pozornost vývoji ekonomické aktivity v České republice a uvést podíl subjektů na trhu práce.

2.2. Metodika práce

Bakalářská práce je rozdělena na dvě základní části. První část se zabývá teoretickými východisky problematiky nezaměstnanosti v genderovém vyjádření, tj. nezaměstnanost z pohledu ekonomické teorie, typy nezaměstnanosti, segregace trhu práce, diskriminace, důsledky odmítnutí pracovního místa. Tato část práce je zpracovaná na základě deskriptivní metody a na základě shromažďování informací z odborné literatury a jejich následnou analýzou.

Praktická část práce je zaměřena na metodu komparace, jež slouží k popisu vývoje nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva a k porovnání nezaměstnanosti mužů a žen v letech 2012–2018 na území České republiky. Porovnání je provedeno podle věkových skupin, a to 15–24 let, 25–29 let, 30–34 let, 35–44 let, 45–54 let, 55 a více let, a podle nejvyššího dosaženého vzdělání, např. základní a bez vzdělání, střední bez maturity, střední s maturitou, vyšší a vysokoškolské. V praktické části jsou zpracovány grafy regresní funkce, které ukazují vývoj nezaměstnanosti v letech 2012–2018 u ekonomicky aktivního obyvatelstva mužské a ženské populace. Zároveň jsou uvedeny predikce v letech 2019–2021. Praktická část práce je zpracovaná na základě analýzy dat získaných z Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí a ostatních oficiálních zdrojů.

3 Teoretická část

V teoretické části této bakalářské práce bude popsán fenomén nezaměstnanosti v českém slova smyslu. Především bude vysvětlen pojem „nezaměstnanost“, dále bude stručně charakterizovaná nezaměstnanost z pohledu ekonomické teorie a způsoby její formálního rozdělení a měření. Další kapitola bude zaměřená na gender a genderové stereotypy, které se často objevují na trhu práce nejen u zaměstnaných, ale i u nepracujících osob. Dále bude v práci popsán vztah segregace a nezaměstnanosti, také bude vysvětlen pojem „diskriminace“. Poslední kapitola bude věnovaná ztrátě zaměstnání a dopadům nezaměstnanosti na stát a jedince. Na teoretickou část bakalářské práce bude navazovat její praktická část.

3.1 Nezaměstnanost

Pojem „nezaměstnanost“ je ve společnosti považován za značně negativní jev, na který lze nahlížet z hlediska ekonomie, psychologie, sociologie, ale i z genderové perspektivy. Jedná se o takovou společenskou situaci, kdy si ekonomicky aktivní obyvatelstvo nemůže najít práci, protože existuje nerovnováha mezi poptávkou a nabídkou na pracovním trhu ve smyslu převisu nabídky (Němec, 2002). Autor Palán (2002) píše o nezaměstnanosti následovně: „*Společenská situace, kdy existuje skupina lidí, kteří by mohli a chtějí pracovat, ale situace na trhu práce jim to neumožní z důvodu přebytku nabídky pracovních sil.*“ Ztráta zaměstnání přináší lidem nepříjemný pocit a pro většinu z nich znamená pokles životní úrovně. Takový společenský problém má vliv nejen na psychiku člověka, ale často i na finanční či materiální situaci jedince, která způsobuje ekonomickou nejistotu do budoucna.

Za nezaměstnaného se považuje osoba, která nemá práci a aktivně ji hledá prostřednictvím úřadu práce nebo sama. Uchazeč o zaměstnání je občan, který:

- 1) není v pracovním poměru nebo podobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost ani se nepřipravuje soustavně na povolání
- 2) a také osoba, která požádala osobně nebo písemně o zprostředkování vhodného zaměstnání na územně příslušném úřadu práce v místě trvalého bydliště.

V přehledu úřadu práce se za nezaměstnaného považují všechny osoby, které splňují výše popsané podmínky, přičemž se předpokládá, že jsou to osoby, které chtějí a mohou pracovat, ale nenašly vhodné pracovní místo (Němec, 2002).

S těmito podmínkami souvisí pojem, který se nazývá „objektivnost překážek“ a znamená komplikovanost vyhledávání nové práce. Do tohoto pojmu zahrnujeme i uznání práva přijímat nové zaměstnání, pokud je nabízená tak zvaná přiměřená práce. Význam přiměřenost rozumí každý odlišně, a proto se stále vedou spory. Obvykle se předpokládá, že nezaměstnaný si může zvolit zaměstnání, které vyhovuje jeho osobním podmínkám z hlediska praxe, kvalifikace či výše výdělku. Také není potřebné, aby se člověk hledající práci přestěhoval na jiné místo, které je vzdálené od dosavadního bydliště, kde jsou jisté pracovní příležitosti.

1.1.1 Nezaměstnanost pohledem ekonomické teorie

Trh práce je ekonomický systém, jehož nejdůležitějším prvkem je vyjádření souboru pracovních vztahů. Termín „trh práce“ charakterizuje systém vztahů, které vznikají mezi subjekty různých úrovní v oblasti pracovněprávních vztahů vzhledem k jejich cílům a motivům. Trh práce předpokládá svobodu volby, svobodu výměny, samotný proces výměny, rovné povědomí účastníků prodeje a stanovení cen na základě zákona nabídky a poptávky (Družhynina, 2014).

Je třeba poznamenat, že v ekonomické teorii je práce posuzována dvěma způsoby: jako ekonomicky aktivní obyvatelstvo a jako pracovní zdroje. V tomto případě však existuje nepřesnost, která je spojená s tím, že pojem pracovní zdroje zahrnuje jak zaměstnance, tak i zaměstnavatele. Pokud mluvíme o trhu práce, je důležité ukázat na to, že existují rovnoprávní účastníci: vlastníci kapitálu (nebo kupci práce) a vlastníci (nebo prodejci práce). Mezinárodní organizace práce vysvětluje pojem „trh práce“ jako oblast, v níž zaměstnavatelé a pracovníci kolektivně nebo individuálně projednávají mzdy nebo pracovní podmínky (Mezinárodní organizace práce, 2020).

S trhem práce úzce souvisí pojem „zaměstnanost“, který je označen jako systém sociálních, ekonomických a zároveň manažerských vztahů. Zaměstnanost je jedna z nejdůležitějších charakteristik, ukazatel úrovně sociálního a ekonomického rozvoje společnosti. Postavení zaměstnání v systému priorit sociálního rozvoje, volba strategie pro jeho regulaci je určována postojem státu k sociálním a pracovním problémům a charakterizuje stupeň sociální orientace ekonomiky.

Zástupci klasické teorie zaměstnanosti D. Ricardo, K. Marx, J. Mill, F. Edgeworth, A. Marshall, A. Pigou a další přispěli k vytvoření vědeckého základu zaměstnanosti v ekonomii. Mnoho vědců odhalují význam pojmu „zaměstnanost“ jako sociálně-

ekonomické kategorie, která charakterizuje zapojení obyvatelstva do sociální výroby (Savchenko, 2020).

Ukazatele hodnocení zaměstnanosti zahrnují úroveň ekonomické aktivity obyvatelstva, úroveň zaměstnanosti a míru nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti může být stanovena podle národní metodiky, podle jednotné metodiky Mezinárodní organizace práce (MOP) nebo Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Míra nezaměstnanosti OECD ukazuje počet nezaměstnaných jako procento pracovní síly (celkový počet zaměstnaných osob plus nezaměstnaných) (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2019).

Zaměstnání poskytuje člověku řadu důležitých výhod, včetně zvýšení úrovně sociální integrace, dosažení ambic, zvýšení sebeúcty a rozvoj dovedností a schopností. V České republice je 74 % pracujících populace ve věku 15 až 64 let. Toto číslo je vyšší než průměrná míra zaměstnanosti v zemích OECD (68 %). V České republice je podíl zdravotně postižených občanů, kteří nebyli zaměstnání déle než jeden rok, v současné době kolem 1 %, což je méně než průměr OECD, který je stanoven na 1,8 % (Úřad práce České republiky, 2020).

Nezaměstnanost odráží nesoulad mezi nabídkou práce a poptávkou v ekonomice, jejich kvantitativní a strukturální (územní, odborné dovednosti) nesoulad.

1.1.2 Typy nezaměstnanosti

1.1.2.1 Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost

Základní formy nezaměstnanosti jsou dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost.

Dobrovolná nezaměstnanost znamená takovou nezaměstnanost, kdy pracovníci nemají zájem o nabízená pracovní místa. Volných míst je na pracovním trhu dostatek, avšak nevyhovují nárokům uchazečů, proto nezaměstnaní dávají přednost volnému času (Jírová, 1999). Autorka D. Brožová (2003) tvrdí, že za dobrovolně nezaměstnaného lze považovat člověka, který je ochoten pracovat pouze za vyšší mzdu, než je ta, která existuje na určitém odvětvovém trhu. Nezaměstnaná osoba je přesvědčená, že její mzdová újma má být větší, než je ve skutečnosti, proto se snaží najít práci s vyšší mzdou. Někteří tak činí pouze krátkodobě, a pokud neuspějí ve svém hledání, třeba se rekvifikují, mění profesi nebo se uplatňují na jiném odvětvovém trhu. Ostatní lidé raději nepracují vůbec a dávají přednost životu ze sociálních dávek (Brožová, 2003).

Oproti tomu existuje nedobrovolná nezaměstnanost. Jedná se o takový stav nezaměstnanosti, kdy nezaměstnaná osoba je ochotná pracovat za mzdu, která je běžná na pracovním trhu příslušného odvětví. Uchazeči a uchazečky o pracovní místo preferují práci před volným časem a někteří z nich by byli ochotni pracovat i za mzdu nižší, avšak nemohou práci najít. Nedobrovolná nezaměstnanost má negativní dopad na pracovníky, pro něž je změna profese a rekvalifikace obtížná. Takový stav způsobuje nejen ekonomické potíže, ale i sociální a psychické problémy těm, kteří se s ní potkají (Brožová, 2003).

1.1.2.2 Dlouhodobá a krátkodobá nezaměstnanost

Další je důležité rozlišovat nezaměstnanost podle délky (doby) trvání.

Dlouhodobá nezaměstnanost je vážným problémem nejen pro ekonomiku státu, ale i z hlediska jednotlivce. Palán (2002) vysvětluje, že tento typ nezaměstnanosti trvá více než 12 měsíců a má negativní dopad na člověka. Pokud si lidé po dlouhou dobu nemohou najít práci, dostávají se do ekonomických potíže, zároveň začíná klesat jejich životní úroveň. Kvůli tomu mohou nezaměstnaní cítit zbytečnost, deprese, nastupují neurózy. Při pokračující nezaměstnanosti se člověk může dostat do další fáze, charakterizované změnou stylu života, nejčastěji se přizpůsobí asociálnímu životu (Palán, 2002).

Velké ztráty působí taková nezaměstnanost i v ekonomice státu (např. nižší produkt, nižší úspory, nižší daně, znehodnocení lidského kapitálu). Daný stav nezaměstnanosti může existovat mnohem déle v době hospodářské deprese. Pokud nenastává oživení ekonomiky, znamená to, že se nevytvářejí nová pracovní místa a nezaměstnaní si nemohou najít pracovní místo, protože těch je méně, než je pracovníků (Brožová, 2003).

Krátkodobá nezaměstnanost na rozdíl od dlouhodobé nepůsobí závažný problém pro ekonomiku a člověka. Jedná se o takový typ nezaměstnanosti, který trvá v rozmezí několika týdnů, avšak představuje pro subjekty ekonomickou a psychickou zátěž. Je nutné pochopit, že je to nepříjemný, ale přesto nezbytný fenomén, který nastává vzhledem k vývoji každé dynamické struktury proměnlivé ekonomiky. Lidé potřebují nějaký čas k tomu, aby našli nové pracovní místo, které by odpovídalo jejich potřebám a kvalifikaci (Jurečka, 2010).

Nejčastěji bývá nezaměstnanost rozlišovaná podle příčiny vzniku. Z tohoto hlediska dělíme nezaměstnanost na frikční, sezónní, strukturální a cyklickou.

1.1.2.3 Frikční nezaměstnanost

Jedná se o přirozenou¹ formu nezaměstnanosti, která je krátkodobá a převážně dobrovolná. Vzniká v době, když zaměstnaná osoba opouští svoje pracovní místo, protože si hledá jiné. Sem patří osoby, které se teprve staly součástí pracovní síly nebo se do práce vracejí po nějaké době (např. absolventy škol, ženy po rodičovské dovolené). Dále to mohou být osoby, které mění bydliště a v důsledku toho i svoje pracovní místo, nebo osoby, které si hledají místo s lepšími příležitostmi.

Otakar Němec (2002) uvádí, že doba frikční nezaměstnanosti je určená časem, který lidé potřebují pro vyhledávání nového pracovního místa, a to získání základních informací o volných pracovních místech, čas rozhodování o nástupu do nového zaměstnání, porovnávání a výběr zaměstnání. Pokud zaměstnaná osoba v takovém případě mění svou práci dobrovolně, znamená to, že existují na trhu práce dobré podmínky pro zaměstnání (Němec, 2002). Tento druh nezaměstnanosti nepředstavuje ohrožující vliv na ekonomiku státu.

1.1.2.4 Sezónní nezaměstnanost

Jedná se o nezaměstnanost, která je krátkodobá a spojená s nějakým ročním obdobím (sezónou). Znamená to, že výroba produkce jednotlivých odvětví je závislá na počasí. Patří sem například stavebnictví, zemědělství, lesnictví, povrchová těžba nerostných surovin, což přináší další problémy v navazujících zpracovatelských odvětvích (např. konzervářský průmysl). Tento druh nezaměstnanosti je součástí frikční nezaměstnanosti, také se podílí na přirozené míře nezaměstnanosti.

1.1.2.5 Strukturální nezaměstnanost

Nezaměstnanost tohoto typu je součástí přirozené míry a je spojená se změnami ve struktuře ekonomiky. Objevuje se tam, kde existuje nesoulad mezi poptávkou a nabídkou po pracovnících. Tento nesoulad je důsledkem poklesu poptávky po profesích v úpadkových odvětvích, naopak nárůstem zájmu o jiné profese v nových odvětvích, nabídka se v obou případech nepřizpůsobuje příliš rychle. Strukturální nezaměstnanost je následkem toho, že se některá odvětví rozvíjejí a snaží se dostat na novou úroveň, zatímco

---

¹ Pojem „přirozená“ je to v podstatě něco, co je neměnné, stav daný přírodou. Pokud hovoříme o přirozené nezaměstnanosti tak, znamená, že je to taková míra nezaměstnanosti, při níž jsou síly, které působí směrem ke zvyšování a snižování mzdové a cenové inflace, vyrovnané. (Jírová, 1999)

jiné upadají a musí odejít z trhu. Tento typ nezaměstnanosti je dlouhodobější a může trvat několik let (Jírová, 1999; Sekerka, 2014; Brožová, 2003).

Strukturální nezaměstnanost je těsně spojená se vzděláním člověka. Pro nová pracovní místa vyžadují zaměstnavatelé novou a vyšší kvalifikaci, a proto musí pracovníci projít rekvalifikací, což není jednoduché. Rekvalifikace se obvykle dotkne celého života člověka a života jeho rodiny (Brožová, 2003). Tento druh nezaměstnanosti je ohrožující především pro starší pracovníky, vdané ženy, rodiče s více dětmi, osoby s nízkou kvalifikací a osoby se změnou pracovní schopnosti. Při strukturální nezaměstnanosti čekají na trhu práce mladí lidé, kteří jsou produktivnější, technicky mnohostranní, tělesně zdatnější (Němec, 2002).

Na odstranění strukturální nezaměstnanosti je důležité vytvořit flexibilní mzdový systém, provést opatření na zvýšení pohyblivosti pracovních sil a mzdové dotace, které pro zaměstnavatele zlevní pracovní síly (Němec, 2002).

1.1.2.6 Cyklická nezaměstnanost

Jedná se o nedobrovolnou nezaměstnanost, která souvisí s krátkodobými výkyvy hospodářské aktivity (hospodářského cyklu). Vzniká v době, když není agregátní poptávka po zboží a službách při daných mzdových sazbách a při dané produktivitě postačující na zaměstnání těch, kteří jsou schopní a chtějí pracovat. Pokles agregátní poptávky má vliv na všechny sektory hospodářství (Němec, 2002). O takové nezaměstnanosti hovoříme, pokud celková poptávka po práci je nízká. Cyklická nezaměstnanost obvykle trvá několik měsíců a záleží to na zvýšení národní produkce a růstu poptávky po práci. Takový typ nezaměstnanosti lze považovat za vážný ekonomický, sociální a politický problém (Jírová, 1999).

1.1.3 Měření nezaměstnanosti

Funkce měření nezaměstnanosti se objevila ještě před velkou krizí, a to koncem 19. století, ovšem existovala jen v některých zemích. Třídění nezaměstnaných v té době se určitě lišilo ode té dnešní. Jako příklad můžeme uvést měření nezaměstnanosti ve Francii. Při prvním takovém měření byly do skupiny nezaměstnaných počítány pouze osoby, jejichž věk byl nižší než 65 let a které byly bez práce méně než jeden rok.

Míru nezaměstnanosti v České republice propočítává Český statistický úřad. Jedná se o registrovanou formu nezaměstnanosti, která se může od té skutečné odlišovat. Sem

nepatří pracovníci, kteří pracují na zkrácený úvazek, i když by raději pracovali na plný úvazek. Některé krátkodobě nezaměstnané osoby se vůbec nehlásí na úřadech práce a zároveň dlouhodobě nezaměstnané osoby, které již ztratily nárok na podporu, budou následně vyřazeny z evidence. Nezahrnujeme sem také ty, kdo ztratili naději, že práci najdou, a přestali ji hledat. V důsledků toho může být registrovaná nezaměstnanost nižší než ta skutečná. Na úřadech práce registrují také osoby, které práci nehledají, nabízená místa odmítají a raději živí sebe a svoje rodiny z podpory. Tito lidé vlastně nadhodnocují výši registrované nezaměstnanosti (Brožová, 2003).

Ukazatel míry nezaměstnanosti se užívá k měření nezaměstnanosti a poměruje počet nezaměstnaných osob k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu. Obvykle se vyjadřuje v procentech a vyčísluje se pomocí vzorce

$$u = \frac{U}{L + U} \times 100 \quad (1)$$

kde

u je míra nezaměstnanosti,

U je počet nezaměstnaných,

L je počet zaměstnaných (Brožová, 2003).

Činitele, které nejsou zahrnuté v oficiální míře nezaměstnanosti, mohou být rozděleny do dvou skupin: nevyužitá pracovní síla a tzv. podzaměstnanost.

Do kategorie nevyužitá pracovní síla zahrnujeme osoby, které nemají zaměstnání v současnosti, ale jsou ochotny a schopny pracovat, přičemž nezáleží na tom, jestli jsou součástí skupiny ekonomicky aktivního obyvatelstva, či nikoliv. V tomto případě můžeme říct, že lidé, kteří jsou oficiálně nezaměstnaní, tvoří pouze část nedostatečně využitá pracovní síly. Jako příklad nedostatečně využitá pracovní síly můžeme uvést skrytou nezaměstnanost, která je ignorovaná oficiální mírou nezaměstnanosti. Sem zařazujeme ty, kdo nejsou zahrnuti do ekonomicky aktivního obyvatelstva, chtějí a mohou pracovat, ale aktivní práci už pokládají za zbytečné úsilí bez úspěchu. Specialisté zařadí tyto osoby mezi ekonomicky neaktivní obyvatelstvo, kam počítáme důchodce, studenty, i když představují využitelný pracovní potenciál.

Důležitým nedostatkem oficiální míry nezaměstnanosti je nezohledněním „podzaměstnanosti“. Do této skupiny patří zaměstnanci, kteří mají pod tlakem poptávky na trhu práce pracovat méně hodin, než by chtěli. Potom snižující se míra nezaměstnanosti

může být jen špatným výsledkem zlepšující se situace na trhu práce v tom případě, kdy počet nedobrovolně zaměstnaných osob na zkrácený úvazek roste (Sirovátka, 2003).

3.2 Gender

Počátkem 90. let dvacátého století se začal využívat pojem „gender“, který vyjadřuje sociální rozdíly mezi muži a ženami. Tyto rozdíly se mohou v čase měnit a jejich definice je chápána odlišně v jednotlivých kulturách daného státu.

Gender tedy chápeme jako systém hodnot, norem a charakteristik mužského a ženského chování. V lidském životě se během tisíce let vytvořily určité role a sociální úkoly mužů a žen, které vyplynuly z jejich biologických vlastností. Ann Oakley (2002) říká, že gender je nějaká sociální konstrukce toho, jakému chování se mají muži a ženy naučit ve společnosti. Ukazuje nám podobu toho, jak mají vypadat „typický muž“ a „typická žena“. Kategorie genderu zahrnuje v sobě gestikulace, oblečení či povolání mužů a žen. Znamená to, že nás netvoří pouze biologické znaky jako pohlaví, ale i gender, který je mnohem komplexnější.

Pojem „gender“ se většinou nepřekládá, ponecháváme ho v anglickém jazyce. Nejprve použil tento termín John Money ve svém článku a ukázal na to, že se nemusí gender vždy shodovat s biologickým pohlavím člověka.

3.2.1 Genderové stereotypy

V roce 1992 se poprvé objevil pojem „stereotyp“, který zavedl americký novinář W. Lippman a upozornil, že existují určité představy ve vědomí lidí (např. jak mají „správná“ žena nebo muž vypadat, jak mají vnímat jednotlivé věci a co mají cítit).

Autoři Renzetti a Curran (2003) vnímají genderové stereotypy jako pojetí toho, jak by měla a má vypadat femininní žena a maskulinní muž. Alena Křížková (2004) uvádí, že jsou genderové stereotypy očekávané obsahy nebo to jsou apriorní soudy, které se vážou ke kategoriím maskulinity a feminity. Jednoduše můžeme říct, že se jedná o předsudky člověka, které určují schopnosti, zájmy či vlohy podle pohlaví. Takové předsudky se netýkají jen vlastností „typických“ žen a mužů, ale i jejich rolí a názorů ve společnosti, rodině a zaměstnání. Genderové stereotypy si absorbujeme v průběhu socializace a vztahujeme je k určité skupině lidí.

Genderové stereotypy a sociální tlak tvoří bariéru a překážku individuálního rozvoje osobnosti. Rodiče by měli už od narození zacházet s dětmi spíše jako s individu

než jako s mužem nebo ženou. Znamená to, že bychom měli děti vychovávat a soudit na základě jejich přirozených schopností, zásluh a vlastních možností, ale měli bychom jim také vysvětlit, že odlišnosti pohlaví mají hlavně biologický význam, který nemá nic společného s tím, čím nebo kým se mohou stát (Křížková, 2004).

V dnešním životě je prováděna řada výzkumů, které dokazují, jak hluboce se nachází genderové stereotypy v hlavě každého člověka. Práce v domácnosti je typicky založená na genderových stereotypech o vlastnostech, schopnostech a preferencích. Ženy vykonávají obecně rutinní, aktivní a stále se opakující práce, které nejsou dostatečně oceněné. Ženská práce zahrnuje vaření, uklízení, žehlení, praní, nákupy, naproti tomu mužská práce se vyznačuje tvořivostí. Muži se soustřeďují na drobné opravy, údržbu auta či domu a různorodé domácí práce, jež je možné odkládat na pozdější dobu (Křížková, 2004).

Genderové stereotypy mají velký vliv na uplatnění žen na trhu práce. Jako sociální bariéry lze označit problém kombinace rodiny a práce kvůli tomu, že ženy musí vždy být ve stadiu volby. Znamená to, že trh práce definuje prestižní povolání a řídicí pozice tak, jako by rodina v životě pracovníků neexistovala. Pro ženy je vztah práce a rodiny každodenní realitou, která už funguje hodně dlouho. V posledních letech se proto objevily změny v organizaci práce, které směřují k vyšší flexibilitě a samostatnému plánování své práce. Trh práce vytvořil takové podmínky pro to, aby pracovníci mohli lépe sjednotit práci a rodinu (Křížková, 2004).

Současná situace na trhu práce pro ženy je způsobena vlivem genderových stereotypů, které vznikly pod vlivem vzdělání, tradic a kulturních hodnot ve společnosti. Mezi ně patří:

- 1) ženská výkonnost reprodukční funkce přispívá k tomu, že v určitém období je žena pro zaměstnavatele nekonkurenceschopná a neproduktivní;
- 2) přítomnost patriarchálních názorů na rodinu a roli ženy v ní, tj. žena se musí rozhodovat ve prospěch rodiny, nikoliv práce;
- 3) zaměstnavatelé také upřednostňují muže, protože jsou schopni více pracovat a jsou ochotni pracovat přesčas mnohem častěji než ženy. Muži zároveň nechodí na mateřskou dovolenou a zřídka využívají nemocenskou dovolenou. Podle výzkumu však ženy vykonávají 52 % veškeré světové práce, zatímco muži pouze 48 %, což opět potvrzuje mýtus o tomto stereotypu;

- 4) vzhledem k rozšířenému názoru, že je pro ženy důležitá stabilita a často nejsou připraveny změnit zaměstnání, je jim obvykle nabídnuta nižší mzda než muži;
- 5) konzervativní přístup k rozdělení profesí na „typické“ ženské a „typické“ mužské;
- 6) Ženy a muži mají různé sociální, psychologické a behaviorální charakteristiky, osobní vlastnosti, což také ovlivňuje segregaci povolání na trhu práce. Vzhledem k tomuto stereotypu lidé nevnímají podnikatelky jako spolehlivé partnery na rozdíl od mužů, což opět snižuje touhu a schopnost žen zajistit si zaměstnání.

3.2.2 Rozdělování mužské a ženské práce

Pánské profese jsou tradičně činnosti spojené s těžkou fyzickou prací nebo znalostmi technologie (řidič, mechanik, zámečník atd.). Ženské profese zahrnují činnosti v oblasti „člověk–člověk“ (učitel, prodavač, zdravotní sestra atd.) (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2019).

Pojem dělba práce se týká vymezení úkolů spojených s výrobou zboží a služeb a zapojení do těchto úkolů jednotlivců. Mělo by se rozlišovat mezi technickým a sociálním dělením práce: první se týká specializovaných úkolů ve výrobním procesu, druhá se týká společnosti jako celku.

Rozdělení práce na základě pohlaví se v industrializovaných zemích uvádí, když v jednom nebo jiném odvětví převládá jedno pohlaví nad jiným o více než 60 %. Například pouze asi 30 z více než 280 typů zaměstnání v České republice je charakterizováno dělbou práce podle pohlaví v rozmezí 40 : 60. Stejná situace je téměř ve všech evropských zemích, kde pouze 5 % populace pracuje v průmyslových odvětvích s téměř stejným zastoupením mužů a žen. Převážná většina (90 %) pracovní síly je zaměstnaná v oblastech s jednostrannou genderovou strukturou (tj. více než 60 % osob zaměstnaných v jednom odvětví představuje jedno pohlaví) (Eurostat, 2020). Ženy jsou navíc soustředěny tam, kde je méně příležitostí k povýšení na střední a vyšší manažerské pozice. Současně stále roste zastoupení žen na vyšších úrovních vedení, a to i v politické sféře.

Převaha žen ve vzdělávání, zdravotnictví a sociální politice nevedlo k jejich vyloučení z politické sféry, ale naopak přispělo ke zvýšení politické odpovědnosti za tyto oblasti.

3.2.3 Segregace na trhu práce

Původní význam slova „segregace“ znamená oddělování, rozdělování, vylučování. V našem případě budeme mluvit o genderové segregaci, což je globální a dlouhodobě trvající jev. Taková segregace představuje rozdělení mužské a ženské placené práce do jednotlivých sektorů, povolání či pracovních míst. Autoři A. Křížková a K. Pavlica vysvětlují pojem „genderová segregace“ takto: „*Specifická koncentrace žen do určitých oborů (školství, zdravotnictví, služby) a nižších pozic a mužů do oborů jiných (průmysl, zemědělství) a na pracovní místa s vyššími kompetencemi a řídicí odpovědností*“ (Křížková, 2004). V důsledku toho je genderová segregace práce nerovnoměrné rozdělení mužů a žen v ekonomice, a proto muži nebo ženy převládají v určitých profesích nebo průmyslových odvětvích.

Mezinárodní organizace práce (MOP) uvádí tři důležité příčiny genderové segregace práce. Sem patří sociální normy a stereotypní vnímání žen a mužů rodinného života, rodinných povinností a pracovního života, dále zahrnuje vzdělání a odborné schopnosti, nakonec je třetí příčina, což jsou daňový systém a sociální zabezpečení.

Odborná literatura rozlišuje dva základní typy segregace trhu práce jako horizontální a vertikální.

Horizontální typ segregace trhu práce předpokládá nerovnoměrné zastoupení mužů a žen v různých sektorech, oborech, povoláních a činnostech, přičemž ženy mají omezenější možnosti než muži. Tato segregace má často totožné finanční ohodnocení pro osoby v jednotlivých zaměstnáních či sektorech. Na pracovním trhu, který je horizontálně segregovaný, existuje velké množství profesí a sektorů, které jsou „typické“ pro ženy a „typické“ pro muže.

Vertikální typ segregace trhu se týká nerovnoměrného rozdělení mužů a žen na různých úrovních v rámci stejné profese. V některé odborné literatuře můžeme najít význam „skleněný strop“, který je těsně spjat s vertikální segregací. Jde o existenci viditelných a neviditelných bariér, které se vztahují k výjimečnosti žen v mocenských a rozhodovacích pozicích ve veřejných organizacích a různých sdruženích. Jev, který zakazuje ženám vstup do vyšších pracovních pozic, je nazýván „lepivá podlaha“. V takovém případě ženám zůstávají nepřístupná vrcholová manažerská místa.

Oba typy genderové segregace jsou shodné. Jejich podobnost především spočívá v genderových stereotypech a ve vzorcích chování. Je tady nutné uvést, že v poslední době se mění situace na trhu práce. Znamená to, že ženy začínají více pracovat na vyšších

pozicích. Při vysoké konkurenci se podniky snaží co nejvíce posílit svoje pozice na trhu a zvýšit svůj výkon, proto využívají nejrůznější nástroje. Mnohé z nich pochopily, že nedostatečný počet žen na vedoucích místech je nevýhodou pro pracovní tým.

3.2.4 Diskriminace

Termín „diskriminace“ pochází z latinského slova *discriminare*, což znamená rozlišovat nebo činit rozdíly, rozdělovat. Jedná se o rozlišování lidí či skupin lidí na základě nějakého měřítka, nejčastěji pohlaví, věku, víry a náboženství, sexuální orientace atd. Dříve byla diskriminace chápána pozitivně a používala se při rozlišování například dobra a zla. V dnešní době je daný pojem vnímán negativně a rozumíme pod tím rozlišování, které je v rozporu s principem rovného postavení subjektů. Diskriminace je celosvětový problém.

Diskriminace existovala na trhu práce vždy. Mluvíme o ní, když je osobě odepřeno zaměstnání, nebo je upřednostněno kvůli barvě pleti; když je žena kompetentní manažerka, ale zaměstnavatel ji odmítá zařadit do představenstva nebo ona dostává nižší plat než její kolega, který má stejnou produktivitu. Jde o diskriminaci, když si žena musí udělat těhotenský test, aby mohla získat práci, nebo když je člověk propuštěn, protože se předpokládá, že má onemocnění HIV/AIDS. Jsme svědky diskriminace pokaždé, když žena musí obdržet souhlas svého manžela, aby mohla získat bankovní půjčku.

Diskriminace v zaměstnání a povolání má mnoho podob a může se vyskytnout v jakémkoli profesním prostředí. Všechny typy diskriminace jsou však charakterizovány jedním společným znakem: znamená různé postoje k lidem kvůli určitým charakteristickým vlastnostem, například pohlaví. Jinými slovy, diskriminace vede k nerovnosti a posiluje ji.

Diskriminace na pracovním trhu často přispívá k nezaměstnanosti. Pokud hovoříme o genderové diskriminaci na trhu práce, patří sem diskriminace mezd a hodnocení, povyšování, ale také sexuální obtěžování. Provedené výzkumy ukazují, že velmi ohroženou skupinou jsou ve spojení s diskriminací a sexuálním obtěžováním ženy, které pracují v odvětvích, kde tradičně dominují muži (Bobbitt-Zeher, 2011).

Diskriminace v práci má svoje důsledky i v dalších životních etapách. Diskriminace v oblasti platů nebo mezd pokračuje dál a přispívá k diskriminaci v důchodu. Taková situace nastává, protože se výše důchodu stanoví na základě délky pracovního poměru a výše mzdy, která je u žen nižší než u mužů. Tato nesrovnatelnost mezi finanční odměnou u

mužů a žen se nazývá „Gender Pension Gap“. Ženy dostávají nižší plat také proto, že někdy pracují na zkrácený úvazek kvůli péči o domácnost a rodinu. Z těchto důvodů můžeme říct, že ženy jsou vystaveny většímu riziku dostat se do chudoby (Lukášová, 2004).

Odstranění diskriminace v zaměstnání je předpokladem sociální spravedlnosti, která je zakotvena v konceptu slušné práce pro všechny ženy a muže a jež je založená na základě zásady rovných příležitostí pro všechny, kteří pracují, nebo hledají práci, pro pracující, zaměstnavatele anebo samostatně výdělečně činné osoby v reálných či neformálních sektorech ekonomiky.

3.3 Důsledky ztráty zaměstnání

Práce je všudypřítomná v lidském konání a pro každého člověka tvoří individuální význam. Zaměstnání přináší nejen materiální uspokojení, ale dává ještě pocit společenské důležitosti a užitečnosti. Ztráta práce může způsobit negativní zlom v životě člověka. V tomto důsledku dojde nejen ke snížení životní úrovně, ale také ke ztrátě společenského statusu, který je spojen s určitým zaměstnáním.

Nezaměstnanost jednoho z členů rodiny má vliv na celou její činnost. Ztráta práce má negativní i pozitivní dopad na jedince. Mezi kladné události zařadíme umění rodiny vzájemně podpořit nezaměstnaného a projevit mu solidaritu. Pokud rodina dobře funguje a členové jsou schopní si pomáhat a dodat nezaměstnanému sebedůvěru, je pro člověka bez práce snazší pokračovat v hledání zaměstnání. Záporná strana nezaměstnanosti nepředstavuje jen pokles finančních prostředků, nezaměstnanost může způsobit krizi rodinného systému a změny v sociálních vztazích. Proto se tak často stává, že je míra rozvodovosti vyšší v rodinách, kde je nezaměstnaný.

Dopady nezaměstnanosti můžeme rozlišovat z hlediska mikroekonomie, což jsou dopady na jedince (pokles životní úrovně, stres, vyšší kriminalita, nemocnost, ztráta kvalifikace při dlouhodobé nezaměstnanosti atd.), domácností nebo firmy či z hlediska makroekonomie, což jsou dopady na stát. Znamená to, že stát přichází o finanční prostředky, např. finanční zátěž pro státní rozpočet z důvodu výplaty sociálních dávek či neodvádění daní a sociálního pojištění nezaměstnanými, ztráta statků a služeb, které by mohly být nezaměstnanými vytvořeny. Z tohoto můžeme předpokládat, že důsledkem nezaměstnanosti ztrácí jak nezaměstnaný, tak i celá společnost.

3.3.1 Ekonomické dopady na společnost

Nejprve se podíváme na ekonomické důsledky z pohledu makroekonomie. Ztráta makroekonomického produktu je nejzávažnější společenskou ztrátou. Taková situace nastává v době, když se ekonomika nenachází ve stavu plné zaměstnanosti, a proto je její konečný produkt pod potenciální úrovní. Makroekonomická ztráta vzniká mezi skutečnou a potenciální produkcí. Tyto ztráty jsou obrovské pro společnost a vznikají v důsledku toho, že lidé, kteří nemají pracovní místo, nepodporují výrobu statků a služeb (Brožová, 2003).

Dalším negativním dopadem je to, že stát přichází o příjmy z daní fyzických osob. Pokud lidé nemají práci, nemohou odvádět daně z mezd. V této situaci stát nedostává dost finančních prostředků, zatímco výdaje státu v důsledku nezaměstnanosti rostou (Brožová, 2003).

Ztráta lidského kapitálu je jedním důležitým důsledkem nezaměstnanosti. Pokud je člověk nezaměstnaný a nemá možnosti získat nové znalosti nebo zkušenosti, dochází ke ztrátě kvalifikace. Dosažené vzdělání se znehodnocuje, spolu s tím se snižuje i hodnota lidského kapitálu. V důsledku ztrácí celá ekonomika i samostatný jedinec (Brožová, 2003). Nezaměstnanost je tedy nedílnou součástí tržního hospodářství, její přirozená úroveň nepoškozuje hospodářství, ale k vysoké nezaměstnanosti dochází v důsledku krizí a vede k sociálním a ekonomickým problémům. Stát by se měl zajímat o zaměstnanost a přijmout komplexní opatření k zajištění toho, aby občané mohli získat kvalifikované školení a realizovat získané znalosti ve prospěch ekonomiky jako celku.

3.3.2 Ekonomické dopady na jedince

Hlavním ekonomickým důsledkem nezaměstnanosti pro jedince je ztráta pravidelného příjmu, což činí potíže jak nezaměstnanému, tak jeho rodině. Avšak takový problém je citelný především v domácnostech, kde práci ztratil živitel rodiny. V takovém případě bude rodina nucená žít z dávek hmotného zabezpečení nebo ze sociální podpory, které jsou stanovené na základě minimální mzdy. Znamená to, že se sníží jejich životní úroveň. Je tedy hezké uvést, že nízké příjmy nemusí souviset pouze s nezaměstnaností. Je hodně zaměstnaných osob, které pracují za nízkou mzdu, a přitom živí svoje rodiny (např. ženy živitelky, zdravotně postižené osoby, důchodci s nízkými důchody).

Pokud budeme mluvit o dlouhodobé nezaměstnanosti, daný jev představuje pro jedince velmi nízkou životní úroveň. V případě vyčerpání dávek hmotného zabezpečení v

nezaměstnanosti musí jedinec žít pouze ze sociální podpory stanovené na životní minimum. Některé osoby vůbec nedostávají podporu v nezaměstnanosti od státu, protože nesplní stanovené podmínky pro její výplatu.

Finanční problémy většinou donutí nezaměstnané vzít práci s menší mzdou, a dokonce i s nižší kvalifikací.

3.3.3 Psychologická stránka nezaměstnanosti

Ztráta zaměstnání způsobuje zátěžovou situaci na psychiku a sociální postavení člověka. Jde o to, že se kromě ekonomického strádání a změny sociálního statusu objevují také psychologické důsledky nezaměstnanosti. Práce neznamena jen materiální užitek, ale také přináší lidem pocit seberozvoje a společenské užitečnosti. Nejčastější příčinou duševní poruchy je strach z toho, „co bude dál“ (Němec, 2002).

Lidé, kteří si nemohou z nějakého důvodu najít práci, se cítí bezmocní. V případě nezaměstnanosti má člověk nadbytek času a v důsledku toho se začíná nudit. Nezaměstnaný může dojít ke ztrátě pocitu štěstí, snížení sebeúcty, nespokojenosti, porušení psychického zdraví (jako následek mohou být poruchy spánku nebo příjmu potravy, nervozita, podrážděnost). Může se stát to, že člověk začne trávit svůj volný čas pomocí konzumace cigaret a alkoholu, což je velké riziko spojené s nezaměstnaností. Nezaměstnaná osoba se uzavírá do sebe, přemýšlí o vlastních příležitostech, obviňuje se, že ztratila práce, má pesimistický postoj a propadá depresím.

Zvládání nezaměstnanosti je individuální a záleží na tom, jak se člověk vyrovnává s psychologickými problémy, také je závislé na věku, pohlaví, zkušenostech jedince a síle sociální opory.

Nezaměstnanost je stav, který přináší člověku duševní strádání a způsobí trvalé psychologické rány. Výzkumy nám znázorňují informace o tom, že muži středního a vyššího věku, ale spolu i ti, kteří zaujímali lepší pracovní místo z hlediska příjmu nebo profesionální úrovně, trpí při trvalé nezaměstnanosti sociální degradací, což je pro ně závažnější, než je zhoršení finančního stavu (Premusová, 1996). Při ztrátě práce jsou důležité motivace, vůle a víra v to, že dokážou nalézt práci, která je pomůže vrátit zpátky do normálního života.

Stres a psychické důsledky zvyšují riziko sebevražedného jednání. Zhoršení psychického zdraví se dotýká žen a mužů. Článek v New York Times zveřejnil výzkum o dopadech ztráty práce na psychické zdraví jedince, z něhož vyplývá, že se muži při ztrátě

práce cítí poníženiěji než ženy. V případě nezaměstnanosti dochází k horšímu vyrovnávání se s touto situací u mužů, protože se velmi často stává, že se ztrátou zaměstnání ztrácejí i většinu kontaktů s lidmi. Ženy se při vyloučení ze zaměstnání cítí lépe, protože mají hodně kontaktů i mimo pracovní prostor.

Práce vykonává v životě lidí řadu univerzálních funkcí, jako je uspokojování materiálních potřeb, zajištění individuální seberealizace, integrace člověka do společnosti, ovšem to neznamena, že každý chce nebo očekává totéž od práce, nebo že se časem priority nezmění. Pokud existuje nějaký výběr, různí lidé budou činit různá rozhodnutí o kompromisech mezi placenou prací a volným časem, o pracovní zátěži nebo povinnostech, které chtějí převzít, nebo o tom, zda je nutné se v daném okamžiku účastnit pracovního procesu.

4 Praktická část

V praktické části této bakalářské práce je analyzována nezaměstnanost v genderovém vyjádření v letech 2012–2018 na území České republiky. Nejdříve je uveden základní přehled nezaměstnanosti, kde jsou znázorněny hlavní charakteristiky nezaměstnanosti u mužů a žen. Další kapitola je zaměřena na věkové skupiny nezaměstnaných osob a je provedena analýza nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání. Poslední kapitola praktické části je věnována komplexním opatřením, která je možno uplatnit na trhu práce.

4.1 Základní charakteristika nezaměstnanosti

V této kapitole je provedena všeobecná analýza základních údajů nezaměstnaných osob v letech 2012–2018 na území České republiky. Především je ukázána základní charakteristika nezaměstnanosti české populace ve věku 15 let a více, poté je uvedeno, jak se liší u mužů a žen.

4.1.1 Charakteristika nezaměstnanosti v letech 2012–2018

Česká republika je země ve střední Evropě, která má přibližně 10 milionů obyvatel. Většina obyvatelstva jsou etničtí Češi, kteří mluví česky. V zemi žijí i jiné národnosti, jako jsou Ukrajinci, Slováci, občané Vietnamu, Ruska, Polska a také Němci, Romové a Maďaři. Česká republika je jedna z několika zemí, kde se nezaměstnanost udržuje na nízké úrovni. Podle Eurostatu byla v České republice v hlavním městě Praha a v jihozápadním regionu v roce 2018 zaznamenána nejnižší míra nezaměstnanosti ze všech regionů Evropské unie. Takže v Praze byla míra nezaměstnanosti 1,3 %, v českém regionu, který se nachází poblíž hranic s Německem a Rakouskem, 1,5 % (Eurostat, 2020).

Podle údajů Českého statistického úřadu činil podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva v zemi 59–60 % z celkového počtu obyvatel ve věku 15 a více let, z toho bylo zaměstnáno 96–98 %.

Tabulka 1 - Hlavní charakteristiky populace ve věku 15 a více let

Rok	Čtvrtletí	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (tis. osob)	Pracovní síla ekonomicky aktivní (tis. osob)	V tom		Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	Míra ekonomické aktivity (%)	Míra zaměstnanosti (%)	Obecná míra nezaměstnanosti (%)
				Zaměstnaní (tis. osob)	Nezaměstnaní (tis. osob)				
2012	1	8 964,0	5 296,2	4 916,6	379,5	3 667,8	59,1	54,8	7,2
	2	8 967,2	5 288,5	4 920,6	367,9	3 678,7	59,0	54,9	7,0
	3	8 963,8	5 239,0	4 888,1	350,9	3 724,8	58,4	54,5	6,7
	4	8 963,4	5 204,1	4 834,9	369,2	3 759,3	58,1	53,9	7,1
	Celkem	8 964,6	5 256,9	4 890,1	366,9	3 707,6	58,6	54,5	7,0
2013	1	8 943,4	5 313,1	4 957,7	355,4	3 630,3	59,4	55,4	6,7
	2	8 950,8	5 323,2	4 953,6	369,6	3 627,7	59,5	55,3	6,9
	3	8 954,4	5 311,0	4 953,0	358,0	3 643,3	59,3	55,3	6,7
	4	8 957,3	5 276,8	4 884,0	392,8	3 680,5	58,9	54,5	7,4
	Celkem	8 951,5	5 306,0	4 937,1	368,9	3 645,4	59,3	55,2	7,0
2014	1	8 933,0	5 322,3	5 017,1	305,3	3 610,7	59,6	56,2	5,7
	2	8 932,2	5 307,6	4 994,9	312,7	3 624,6	59,4	55,9	5,9
	3	8 932,0	5 280,8	4 962,2	318,6	3 651,2	59,1	55,6	6,0
	4	8 933,1	5 280,8	4 923,0	357,8	3 652,3	59,1	55,1	6,8
	Celkem	8 932,6	5 297,9	4 974,3	323,6	3 634,7	59,3	55,7	6,1
2015	1	8 930,7	5 312,8	5 075,9	236,9	3 617,9	59,5	56,8	4,5
	2	8 933,5	5 317,5	5 060,3	257,2	3 615,9	59,5	56,6	4,8
	3	8 940,5	5 306,1	5 044,3	261,8	3 634,4	59,3	56,4	4,9
	4	8 938,0	5 303,4	4 987,1	316,2	3 634,7	59,3	55,8	6,0
	Celkem	8 935,7	5 309,9	5 041,9	268,0	3 625,7	59,4	56,4	5,0

Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#)

Je zřejmé, že v letech 2012–2015 se nezaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva snížila o 2,0 %. Nezaměstnanost české populace byla v roce 2012 na úrovni 7,0 % stejně jako v roce 2013, ačkoliv se výrazně měnila míra nezaměstnanosti podle čtvrtletí. Oproti předchozím letům byl v roce 2014 zaznamenán pokles míry nezaměstnanosti. Hlavním důvodem je to, že došlo v roce 2014 k pozitivnímu obratu v ekonomickém vývoji, meziročně rostl hrubý domácí produkt (HDP) ve všech čtvrtletích, což přispělo k růstu zaměstnanosti. Nezaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva stanovila 5,0 % v roce 2015 a stalo se to díky vyššímu nárůstu HDP.

V následujících letech byl zjištěn další pokles nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva na území České republiky.

Tabulka 2 - Hlavní charakteristiky populace ve věku 15 a více let

Rok	Čtvrtletí	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (tis. osob)	Pracovní síla ekonomicky aktivní (tis. osob)	V tom		Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	Míra ekonomické aktivity (%)	Míra zaměstnanosti (%)	Obecná míra nezaměstnanosti (%)
				Zaměstnaní (tis. osob)	Nezaměstnaní (tis. osob)				
2016	1	8 929,4	5 379,2	5 187,4	191,8	3 550,2	60,2	58,1	3,6
	2	8 928,7	5 364,7	5 151,7	213,0	3 564,0	60,1	57,7	4,0
	3	8 928,6	5 338,2	5 128,5	209,7	3 590,4	59,8	57,4	3,9
	4	8 928,1	5 317,9	5 086,7	231,2	3 610,1	59,6	57,0	4,3
	Celkem	8 928,7	5 350,0	5 138,6	211,4	3 578,7	59,9	57,6	4,0
2017	1	8 932,1	5 391,4	5 262,7	128,7	3 540,7	60,4	58,9	2,4
	2	8 928,9	5 407,3	5 257,3	150,1	3 521,6	60,6	58,9	2,8
	3	8 924,8	5 356,0	5 197,3	158,8	3 568,7	60,0	58,2	3,0
	4	8 930,9	5 353,8	5 169,2	184,6	3 577,0	59,9	57,9	3,4
	Celkem	8 929,2	5 377,1	5 221,6	155,5	3 552,0	60,2	58,5	2,9
2018	1	8 946,9	5 437,4	5 326,3	111,0	3 509,5	60,8	59,5	2,0
	2	8 941,0	5 428,8	5 301,4	127,5	3 512,2	60,7	59,3	2,3
	3	8 939,5	5 407,5	5 289,2	118,2	3 532,0	60,5	59,2	2,2
	4	8 939,9	5 388,0	5 258,2	129,8	3 551,9	60,3	58,8	2,4
	Celkem	8 941,8	5 415,4	5 293,8	121,6	3 526,4	60,6	59,2	2,2

Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#)

V roce 2016 bylo dosaženo nejnižší hodnoty nezaměstnanosti od začátku ekonomické a finanční krize, ačkoliv se zpomalilo tempo růstu HDP, které se opět zrychlilo v roce 2017. Nezaměstnanost českého obyvatelstva činila v roce 2017 – 2,9 %, ale tempo růstu zaměstnanosti dále roste pomaleji, protože je nedostatek vhodné volné pracovní síly. Kvůli nesouladu poptávky po pracovnících a nabídky práce bylo v roce 2018 zaznamenáno zpomalení nárůstu zaměstnanosti o 1,4 %.

V průběhu let 2012–2018 se míra nezaměstnanosti postupně snižovala a celkem poklesla o 4,8 %. Celková míra nezaměstnanosti v letech 2012–2013 dosahovala výše 7,0 %; 6,1 % v roce 2014; 5 % v roce 2015; 4 % v roce 2016; 2,9 % v roce 2017; 2,2 % v roce

2018. Relativně nízká míra nezaměstnanosti v České republice (země se blíží plné zaměstnanosti) přispěla k řadě volných pracovních míst v zemi a společnosti nejsou schopny tato pracovní místa obsadit, což vede k pomalejšímu ekonomickému růstu v zemi a dosažení globálního udržitelného rozvoje. Snad jedinou možností v takové situaci je přilákání zahraniční pracovní síly, zejména z Ukrajiny, Ruska, Polska atd.

V této části je důležité porovnat nezaměstnanost žen s nezaměstnaností mužů. Genderový přístup je důležitou součástí komplexní studie problémů trhu práce, protože odhaluje mechanismy genderové nerovnosti v zaměstnání, identifikuje její příčiny a důsledky. V současné fázi ekonomického rozvoje dostávají ženy a muži formálně stejná práva, která se společnost snaží upevnit a rozvíjet, ale kvalita zaměstnání mužů a žen je odlišná na trhu práce. Na jedné straně je genderová nerovnost na trhu práce jedním z výsledků vývoje společnosti a na druhé straně je zdrojem mnoha problémů, které ovlivňují fungování trhu práce.

V poslední době analytici a statistici předpokládali, že se ekonomika České republiky blíží k plné zaměstnanosti, zejména u mužů. Podle údajů Českého statistického úřadu míra nezaměstnanosti u žen (8,2 % v roce 2012; 2,8 % v roce 2018) významně překročila podobná čísla u mužů (6 % v roce 2012; 1,8 v roce 2018). Znamená to, že se společnosti začaly více zaměřovat na ženy.

Tabulka 3 - Hlavní charakteristiky mužů ve věku 15 a více let

Rok	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (tis. osob)	Pracovní síla ekonomicky aktivní (tis. osob)	V tom		Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	Míra ekonomické aktivity (%)	Míra zaměstnanosti (%)	Obecná míra nezaměstnanosti (%)
			Zaměstnaní (tis. osob)	Nezaměstnaní (tis. osob)				
2012	4 368,0	2 956,7	2 778,6	178,2	1 411,3	67,7	63,6	6,0
2013	4 362,1	2 969,3	2 794,0	175,3	1 392,7	68,1	64,1	5,9
2014	4 352,3	2 968,3	2 817,0	151,3	1 384,0	68,2	64,7	5,1
2015	4 355,9	2 962,7	2 837,3	125,4	1 393,2	68,0	65,1	4,2
2016	4 353,7	2 977,2	2 876,7	100,6	1 376,4	68,4	66,1	3,4
2017	4 355,7	2 985,6	2 915,8	69,9	1 370,0	68,5	66,9	2,3
2018	4 365,8	3 000,3	2 946,5	53,8	1 365,6	68,7	67,5	1,8

Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#)

Zaměstnanost mužské populace se v České republice postupně zvýšila o 3,9 %, což znamená snižování míry nezaměstnanosti. V roce 2012 byla zaměstnanost u mužů stanovena na úroveň 63,6 % a během 6 let vzrostla do výše 67,5 %.

V následující tabulce bude znázorněna zaměstnanost a nezaměstnanost žen, kde je možné vidět, že ženy jsou na trhu práce sociálně zranitelné.

Tabulka 4 - Hlavní charakteristiky žen ve věku 15 a více let

Rok	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (tis. osob)	Pracovní síla ekonomicky aktivní (tis. osob)	V tom		Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	Míra ekonomické aktivity (%)	Míra zaměstnanosti (%)	Obecná míra nezaměstnanosti (%)
			Zaměstnaní (tis. osob)	Nezaměstnaní (tis. osob)				
2012	4 596,6	2 300,2	2 111,5	188,7	2 296,4	50,0	45,9	8,2
2013	4 589,4	2 336,7	2 143,0	193,6	2 252,7	50,9	46,7	8,3
2014	4 580,2	2 329,6	2 157,3	172,3	2 250,7	50,9	47,1	7,4
2015	4 579,8	2 347,3	2 204,6	142,7	2 232,5	51,3	48,1	6,1
2016	4 575,0	2 372,8	2 261,9	110,9	2 202,2	51,9	49,4	4,7
2017	4 573,5	2 391,5	2 305,8	85,7	2 182,0	52,3	50,4	3,6
2018	5 395,2	2 415,1	2 347,3	67,8	2 160,9	52,8	51,3	2,8

Zdroj: Veřejná databáze [ČSU](#)

V průběhu let 2012–2018 vzrostla míra zaměstnanosti žen ze základních 45,9 % na 51,3 %, což znamená, že se celková míra zaměstnanosti zvýšila o 5,4 %. Hlavním důsledkem je to, že se výrazně snížila míra nezaměstnanosti žen. V roce 2018 dosahovala míra nezaměstnanosti žen výše 2,8 %.

Nezaměstnanost žen a mužů vykazovala v roce 2012 rozdíl 2,2 % a větší procento bylo zaznamenáno u ženské populace. Ke konci následujícího roku zůstala míra nezaměstnanosti na shodné úrovni 7,0 %, ale byly zjištěny odlišnosti v nezaměstnanosti žen a mužů. V roce 2013 činila nezaměstnanost žen 8,3 % a nezaměstnanost mužů 5,9 %, což znamená pokles nezaměstnaných mužů a růst počtu nezaměstnaných žen oproti předchozímu roku, rozdíl byl zjištěn 2,4 %. V roce 2014 došlo k poklesu celkové nezaměstnanosti populace o 0,9 %, zároveň poklesla míra nezaměstnanosti mužů a žen, ale jejich rozdíl zůstal na poměrně stejné úrovni 2,3 %. V dalším roce bylo dosaženo ještě nižší hodnoty nezaměstnanosti českého obyvatelstva, která vykazovala 5,0 %. Nezaměstnanost mužů a žen se dále snižuje a rozdíl jejich nezaměstnanosti se ukázal pod

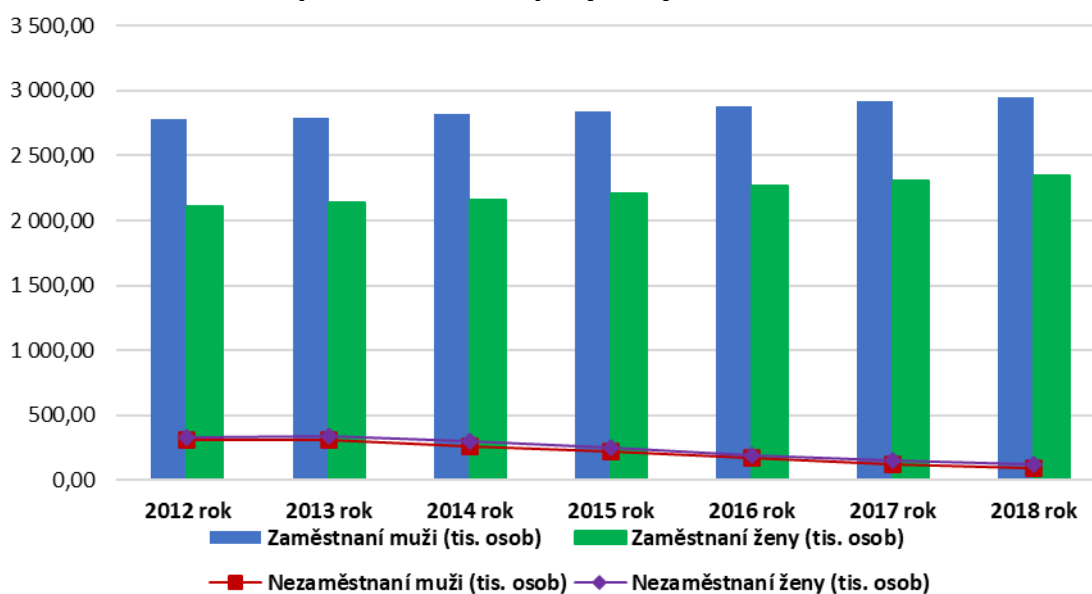

úrovni 2,0 %. V roce 2016 nezaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva postupně klesla a rozdíl nezaměstnanosti žen a mužů činil 1,3 %. V roce 2017 došlo k dalšímu poklesu nezaměstnanosti české populace a její obecná míra byla 2,9 %. Rozdílový ukazatel nezaměstnanosti mužů a žen zůstal na stejné hodnotě 1,3 %. V posledním roce sledovaného období bylo v České republice dosaženo rekordně nízké úrovně nezaměstnanosti, která činila 2,2 %. Rozdílový ukazatel poklesl o 0,3 % oproti roku 2017 a jeho celková hodnota byla 1,0 %.

Rozdílový ukazatel genderové nezaměstnanosti vykazoval na území České republiky v letech 2012–2018 pokles. Celková hodnota tohoto ukazatele se ve sledovaném období snížila o 1,2 %, ačkoliv se jeho hodnota v průběhu let měnila.

Při porovnávání jednotlivých tabulek je zřejmé, že nezaměstnanost žen převyšuje nezaměstnanost mužů ve všech sledovaných obdobích. Zároveň se neustále zvyšuje počet žen na českém trhu práce (graf 1).

Graf 1 - Počet zaměstnaných a nezaměstnaných podle pohlaví v letech 2012–2018

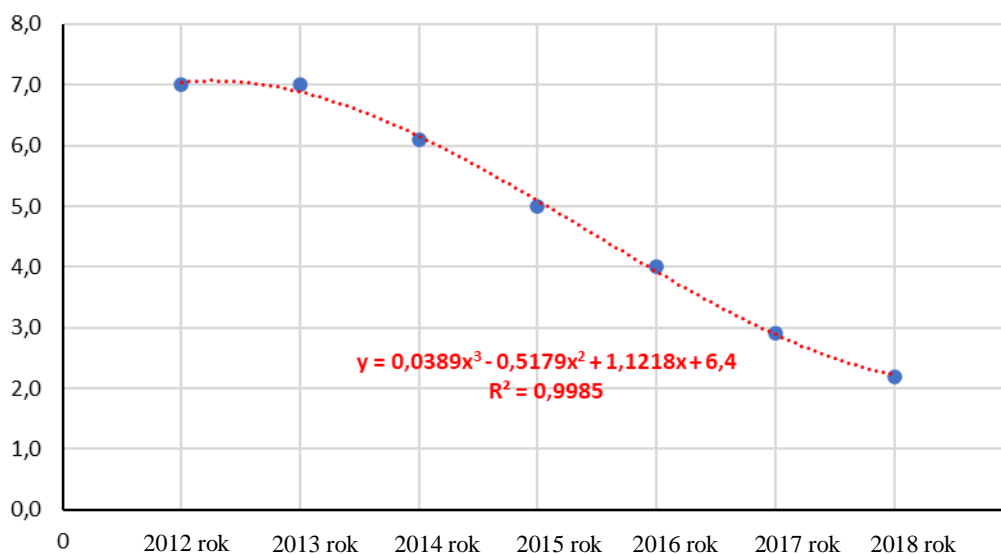
Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#), Vlastní zpracování

Podnikatelé (tj. zaměstnavatelé a osoby samostatně výdělečně činné) tvoří zpravidla 11,0 % zaměstnaných žen a 21,6 % zaměstnaných mužů. Ženy dominují ve sféře zdraví a sociální práce jako pracovníci nebo podnikatelé. Muži dominují (více mezi podnikateli než mezi zaměstnanci) ve stavebnictví, dopravě, skladování a výrobě.

4.1.2 Vývoj a predikce nezaměstnanosti

V této podkapitole jsou zařazené jednotlivé grafy, které ukazují vývoj nezaměstnanosti v letech 2012–2018 na území České republiky. Nejdřív je znázorněn graf vývoje nezaměstnanosti celkového počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva v České republice, který představuje tendenci poklesu nezaměstnanosti. Spolehlivost daného grafu je 99 %, což znamená, že predikce dat budoucích časových období stanoví 1 % odchylku.

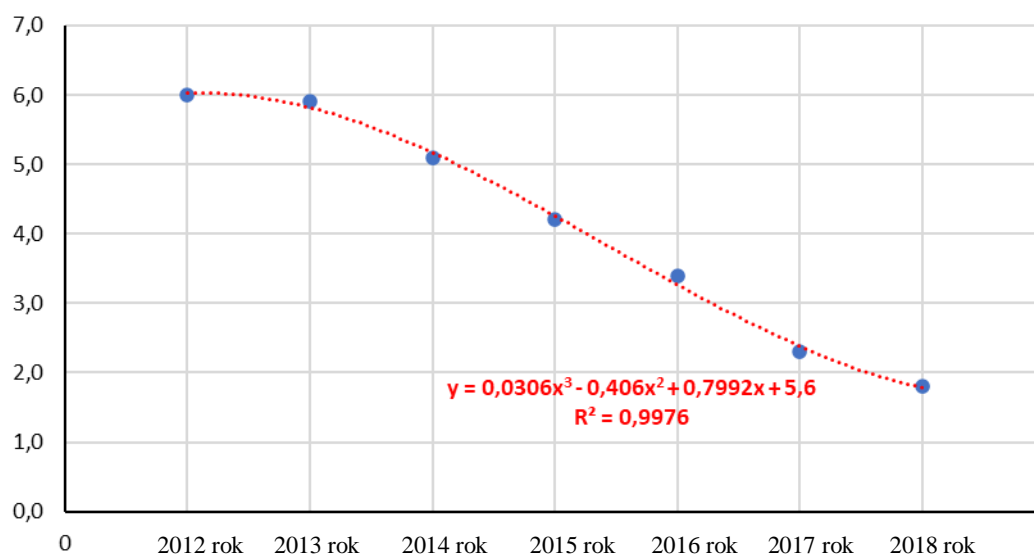
Graf 2 - Vývoj nezaměstnanosti v letech 2012-2018, celkem

Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#), Vlastní zpracování

Hodnota tempa růstu nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva se v roce 2013 rovnala 0,5 %, ale v následujících letech se tempo růstu začalo snižovat. Takže bylo v roce 2017 zaznamenáno nejnižší tempo růstu nezaměstnanosti, což dosahovalo úrovně -26,4 %. V roce 2018 se nezaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva dostala na úroveň 2,2 %. Očekávání míry nezaměstnanosti na další tři roky jsou následující: v roce 2019 se nezaměstnanost moc nezmění a bude kolem 2,1 %, v roce 2020 se nezaměstnanost zvýší a bude dosahovat 2,9 %, v roce 2021 vzroste o 1,8 % a bude na úrovni 4,7 %. Ke zvýšení počtu nezaměstnaných přispívá pandemie Covidu-19.

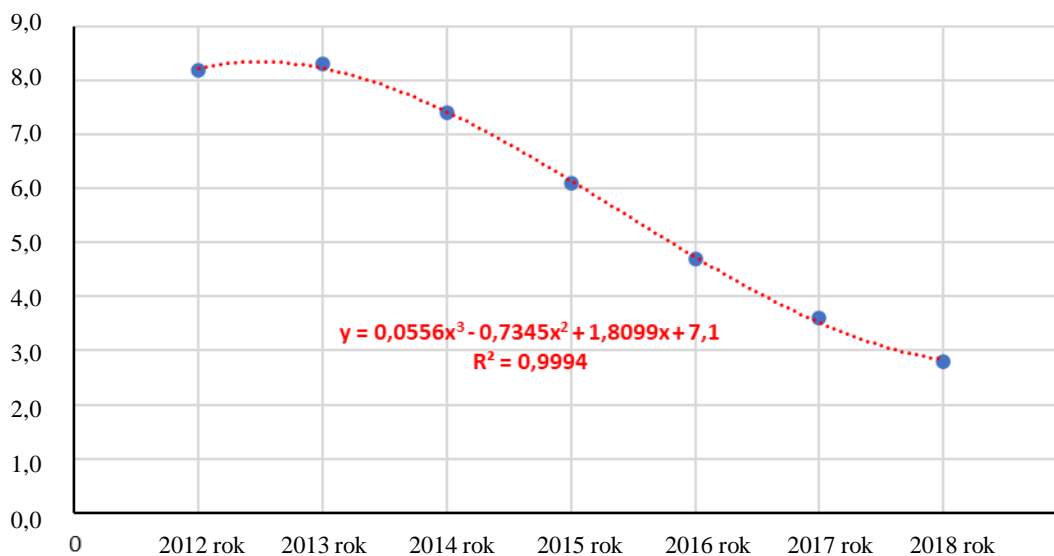
Graf 3 - Vývoj nezaměstnanosti v letech 2012-2018, muži

Zdroj: Veřejná databáze [ČSU](#), Vlastní zpracování

Tempo růstu nezaměstnanosti mužské populace se v letech 2012–2018 poměrně snižuje. Nejvyšší hodnoty tempa růstu bylo dosaženo v roce 2013 a stanovilo $-1,6$ %. Oproti tomu byla v roce 2017 zjištěna nejnižší hodnota tempa růstu nezaměstnanosti mužů, která byla stanovená na úroveň $-30,5$ %. Hlavním důsledkem zpomalení tempa růstu je vyčerpávání lidských zdrojů. V roce 2018 byl zjištěn nízký stupeň nezaměstnanosti mužů, který se rovnal $1,8$ %. Předpokládaná míra nezaměstnanosti mužů bude $1,7$ % v roce 2019. V následujícím roce se bude zvyšovat nezaměstnanost mužů a bude dosahovat úrovně $2,2$ %, v roce 2021 bude nezaměstnanost mužské populace činit $3,6$ %.

Graf 4 - Vývoj nezaměstnanosti v letech 2012-2018, ženy

Zdroj: Veřejná databáze [ČSU](#), Vlastní zpracování

Hodnota tempa růstu se v roce 2013 rovnala 2,6 %, což je největší tempo růstu ve sledovaném období. Po tomto roce se hodnoty začaly snižovat a na konci roku 2017 bylo zjištěno nejnižší tempo růstu nezaměstnanosti žen, které se pohybovalo na úrovni -22,7 %. Předcházející rok ukázal skoro stejné procento, a to -22,3 %. V roce 2018 byla dosažená nejnižší míra nezaměstnanosti ženské populace v letech 2012–2018, rovnala se 2,8 %. Předpokládá se, že v následujících 3 letech se míra nezaměstnanosti žen zvýší. V roce 2019 bude nezaměstnanost žen kolem 3,0 %, poté vzroste a do konce roku 2020 bude činit 4,4 %. V roce 2021 bude zaznamenán rychlý nárůst počtu nezaměstnaných žen a jejich nezaměstnanost se zvýší o 2,9 % a bude dosahovat celkové úrovně 7,3 %.

Při porovnání vývoje nezaměstnanosti mužské a ženské populace je zjištěno, že v České republice její míra v letech 2012–2018 poklesla. Podle sledovaných grafů je vykázáno tempo poklesu nezaměstnanosti, a to tak, že se rychleji snižovala nezaměstnanost u ženské populace od roku 2012 do konce roku 2018, než to bylo u mužské populace. Predikce následujících let se zabývá nezaměstnaností žen a mužů v letech 2019–2021 a z toho vyplývá, že u žen bude strmější nárůst nepracujících v těchto letech. Především je to z toho důvodu, že jsou ženy citlivější na trhu práce, zároveň pandemie tvoří nevhodné podmínky pro budování soukromí a profesní sféry najednou.

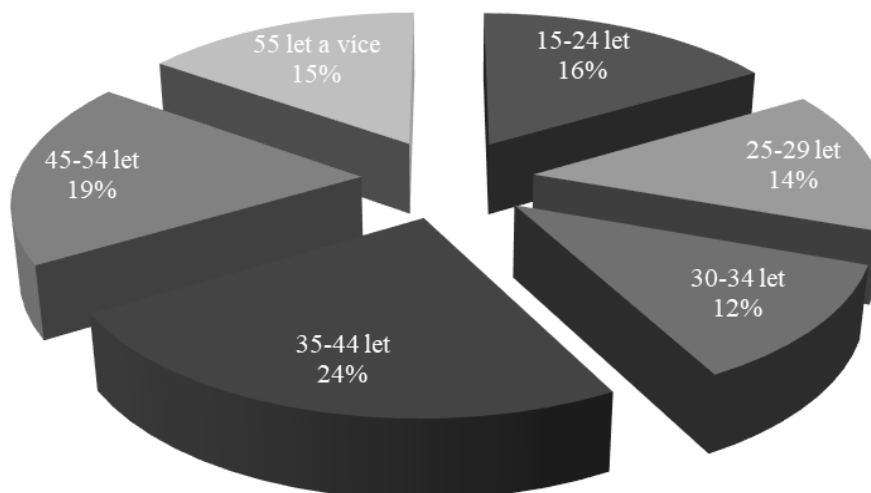
4. 2 Nezaměstnanost v závislosti na věku a vzdělání

V této kapitole je nejdříve analyzována nezaměstnanost českého obyvatelstva podle věku a následně bude znázorněno, jak to vypadá u mužské a ženské populace. Poté následuje analýza nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání u české populace celkem a odlišně u mužů a žen. Zároveň je provedeno porovnávání jednotlivých údajů.

4.2.1 Nezaměstnanost podle věkových skupin

Dalším aspektem analýzy nezaměstnanosti v národním rozměru je míra nezaměstnanosti podle věkových skupin. Analýza je provedena na základě šesti věkových skupin, které se objevují na českém trhu práce.

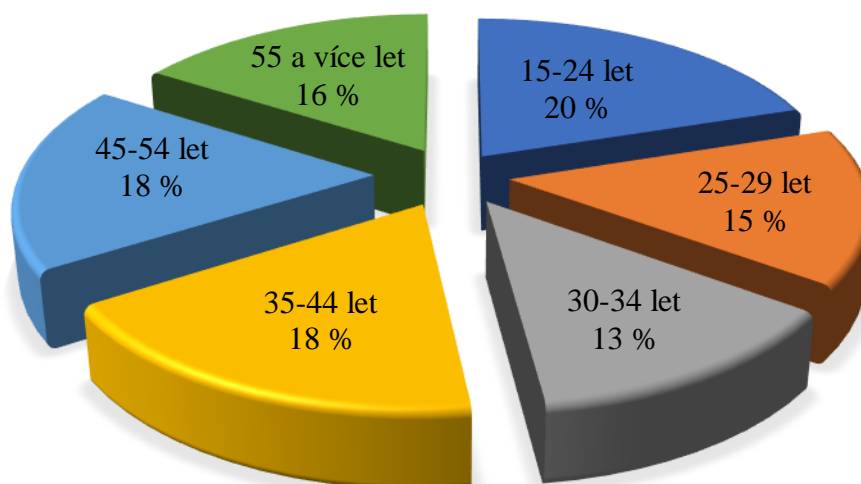
Graf 5 - Struktura nezaměstnanosti v závislosti na věku v roce 2018, celkem

Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#), Vlastní zpracování

Míra nezaměstnanosti obyvatelstva ve věku 15 a více let se v roce 2018 meziročně snížila, důvodem je růst zaměstnanosti žen a starších pracovníků. Pokud jde o nezaměstnanost mezi různými věkovými skupinami, tak na konci roku 2018 bylo nejvíce nezaměstnaných mezi ekonomicky aktivní populací ve věku 35–44 let (24,0 %). Nejnižší procento (12,0 %) nezaměstnaných se objevilo mezi ekonomicky aktivním obyvatelstvem ve věku 30–34 let.

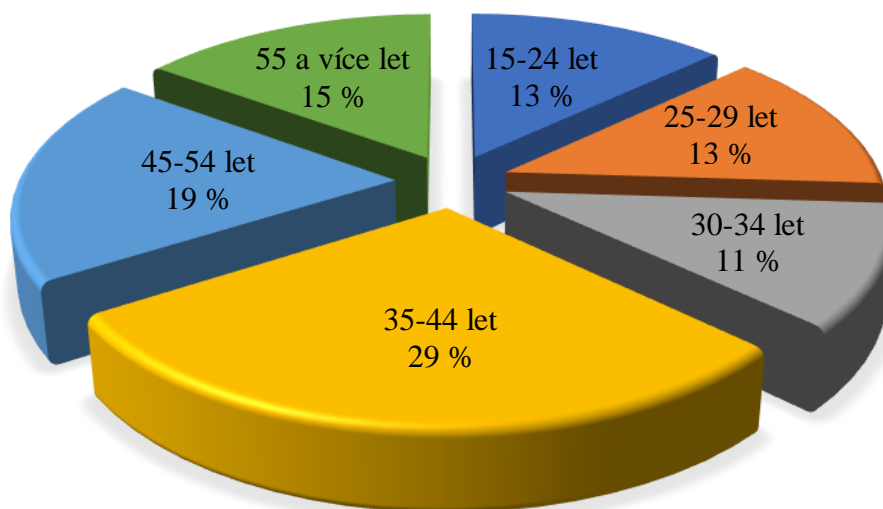
Graf 6 - Struktura nezaměstnanosti v závislosti na věku v roce 2018, muži

Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#), Vlastní zpracování

V průběhu roku 2018 byla nezaměstnanost mužské populace v závislosti na věku poměrně stejná. Muži ve věku 15–24 let stanoví 20,0 % všech nezaměstnaných mužů v České republice, což je největší procento. Důvodem nezaměstnanosti mladých mužů je především studium. Dvě věkové skupiny mají stejná procenta nezaměstnaných mužů, a to jsou muži ve věku 35–44 let a ve věku 45–54 let. Obě tyto skupiny mají 18,0 %. Nejnižší procento se objevilo u mužů ve věku 30–34 let a dosahovalo úrovně 13,0 %.

Graf 7 - Nezaměstnanost v závislosti na věku v roce 2018, ženy

Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#), Vlastní zpracování

Nezaměstnanost žen v závislosti na věku je v České republice poměrně různorodá. Nejnižší počet nezaměstnaných žen byl pozorován ve věku 30–34 let. Znamená to, že podíl nezaměstnaných žen byl pouze 11,0 % ze všech nepracujících žen v České republice za rok 2018. Pokud jde o nezaměstnanost ženské populace ve věku 35–44 let, zde se procento nezaměstnaných žen zvýšilo a dosáhlo úrovně 29,0 %. Důvodem nezaměstnanosti žen v tomto věku může být péče o děti. Nezaměstnanost žen ve věku 15–24 let a ve věku 25–29 let byla 13,0 % u každé věkové skupiny.

V roce 2017 se na pokles nezaměstnanosti podíleli ženy a muži přibližně stejnou měrou a hodnocený rok byl z tohoto pohledu obdobný jako v letech 2015 a 2016. V těchto letech byl růst celkové zaměstnanosti ovlivněn především ženami. V roce 2018 počet zaměstnaných žen vzrostl o 41,5 tis. a jejich počet dosáhl 2 347,3 tis., počet nezaměstnaných mužů byl vyšší o 30,7 tis. osob (2 946,5 tis.). Při porovnání

nezaměstnanosti z pohledu genderu se došlo k závěru, že jsou ženy ve věku 35–44 let citlivější na českém trhu práce než mužská populace. Nezaměstnaní muži ve věku 15–24 let tvoří vyšší procento než ženy stejného věku. Ostatní věkové skupiny neukazují velké odlišnosti a jejich podíl je podobný.

Ukázalo se, že po celé období 2012–2018 vykazovala nezaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva v České republice podobné úrovně. V roce 2012 byla zaznamenaná nejvyšší hodnota nezaměstnanosti české populace ve věku 35–44 let, činila 22,0 % všech sledovaných skupin a přispěla k tomu nezaměstnanost ženské populace. Během následujících let se nezaměstnanost obyvatelstva ve věku 35–44 let zvýšila a dosáhla úrovně 24,0 % do roku 2018, ačkoliv se v průběhu let výše dané hodnoty měnila. Nezaměstnanost mužů ve sledovaném období byla nejvyšší ve věkové skupině 15–24 let a v průběhu let 2012–2018 nezaměstnanost mužské populace kolísala kolem 20,0 %. Nejnižších hodnot bylo dosaženo ve věkové skupině 30–34 let podle každého sledovaného roku. Nezaměstnanost mužů a žen ve věkové skupině 30–34 let byla zaznamenaná na poměrně podobné úrovni, rozdíl genderové nezaměstnanosti se v letech 2012–2018 pohyboval kolem 1–4 %.

4.2.2 Nezaměstnanost podle vzdělání

Následující podkapitola je zaměřená na analýzu nezaměstnanosti v závislosti na vzdělání z pohledu celkového počtu obyvatelstva a z pohledu genderu. Nezaměstnanost podle dosaženého vzdělání je sledovaná v období 2012–2018 let v České republice.

Tabulka 5 - Nezaměstnanost v závislosti na vzdělání, celkem

	Základní a bez vzdělání		Střední bez maturity		Střední s maturitou		Vyšší a vysokoškolské		Nezaměstnaní celkem	
	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%
rok 2012	83,4	22,7	157,3	42,9	96,0	26,2	30,2	8,2	366,9	100,0
rok 2013	71,5	19,4	163,3	44,2	102,9	27,9	31,3	8,5	368,9	100,0
rok 2014	58,1	18,0	138,2	42,7	94,0	29,0	33,3	10,3	323,6	100,0
rok 2015	58,7	21,9	108,5	40,5	72,1	26,9	28,7	10,7	268,0	100,0
rok 2016	54,0	25,6	80,4	38,0	53,3	25,2	23,6	11,2	211,4	100,0
rok 2017	33,4	21,5	61,9	39,8	40,6	26,2	19,4	12,5	155,5	100,0
rok 2018	27,1	22,3	44,5	36,6	34,1	28,0	15,9	13,1	121,6	100,0

Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#), Vlastní zpracování

Během sledovaného období bylo zjištěno, že se objevilo nejvíce nezaměstnaných mezi osobami, které mají neúplné střední vzdělání. Do roku 2018 se údaje snížily ze základních 42,9 % na 36,6 %, což znamená, že poklesl počet nezaměstnaných se středním vzděláním bez maturity o 6,3 %. Podíl nezaměstnaných osob s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2018 pouze 13,1 % všech nezaměstnaných v České republice. Počet občanů, kteří mají základní předškolní vzdělání nebo jsou bez vzdělání, vykázal 22,3 %.

Dále je provedená analýza nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání u mužů a žen v letech 2012–2018 na území České republiky.

Tabulka 6 - Nezaměstnanost v závislosti na vzdělání u mužů

	Základní a bez vzdělání		Střední bez maturity		Střední s maturitou		Vyšší a vysokoškolské		Nezaměstnaní celkem	
	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%
rok 2012	42,1	23,6	83,2	46,7	39,1	22,0	13,7	7,7	178,2	100,0
rok 2013	35,3	20,1	83,6	47,7	42,9	24,5	13,5	7,7	175,3	100,0
rok 2014	29,7	19,6	71,2	47,1	35,8	23,7	14,6	9,6	151,3	100,0
rok 2015	28,9	23,0	57,0	45,5	26,8	21,4	12,7	10,1	125,4	100,0
rok 2016	26,1	25,9	43,2	43,0	21,6	21,5	9,7	9,6	100,6	100,0
rok 2017	14,8	21,3	31,3	44,9	15,5	22,3	8,0	11,5	69,9	100,0
rok 2018	13,2	24,6	22,8	42,4	11,2	20,9	6,5	12,1	53,8	100,0

Zdroj: Veřejná databáze [ČSU](#), Vlastní zpracování

Nejnižší procento nepracujících je u mužské populace s vyšším a vysokoškolským vzděláním ve všech sledovaných obdobích. Tyto údaje jsou nejnižší, ale v průběhu let došlo k mírnému nárůstu. V letech 2012–2013 bylo 7,7 % nezaměstnaných mužů s vyšším a vysokoškolským vzděláním a do roku 2018 vzrostlo procento nepracujících mužů o 4,4 %. Většina nezaměstnaných mužů jsou osoby se středním vzděláním bez maturity. Jejich procento se snižuje a v roce 2018 se dostalo na úroveň 42,4 %. Podíl nezaměstnaných mužů se základním vzděláním vykázal 24,6 % v roce 2018. Muži, kteří jsou nezaměstnaní a mají střední vzdělání s maturitou, představují 20,9 % ze všech nezaměstnaných mužů v daném období v České republice.

Tabulka 7 - Nezaměstnanost v závislosti na vzdělání u žen

	Základní a bez vzdělání		Střední bez maturity		Střední s maturitou		Vyšší a vysokoškolské		Nezaměstnaní celkem	
	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%
rok 2012	41,3	21,9	74,1	39,3	56,9	30,1	16,5	8,7	188,7	100,0
rok 2013	36,2	18,7	79,7	41,3	60,0	30,9	17,7	9,1	193,6	100,0
rok 2014	28,3	16,4	67,0	38,9	58,2	33,8	18,7	10,9	172,3	100,0
rok 2015	29,8	21,0	51,5	36,1	45,3	31,7	16,0	11,2	142,7	100,0
rok 2016	27,9	25,2	37,2	33,6	31,8	28,7	13,9	12,5	110,9	100,0
rok 2017	18,6	21,7	30,6	35,7	25,1	29,3	11,4	13,3	85,7	100,0
rok 2018	13,8	20,3	21,8	32,1	22,9	33,7	9,4	13,9	67,8	100,0

Zdroj: Veřejná databáze [ČSÚ](#), Vlastní zpracování

Během sledovaných let bylo zjištěno, že se zvýšil počet nezaměstnaných žen s vyšším a vysokoškolským vzděláním v České republice, vzrostlo procento nepracujících žen o 5,2 %. Podíl nezaměstnaných žen s vysokoškolským vzděláním byl stanoven pouze 13,9 % ze všech nezaměstnaných žen v České republice v roce 2018. V letech 2012–2018 se snížil počet nezaměstnaných žen s neúplným středním vzděláním o 7,2 %, což předpokládá, že bylo v roce 2018 nezaměstnaných žen s středním vzděláním bez maturity 32,1 %. Oproti tomu došlo k poměrnému nárůstu nezaměstnaných žen s úplným středním vzděláním a nejvíce se to ukázalo v posledních letech. Podíl nezaměstnaných žen s úplným středním vzděláním byl zaznamenán 33,7 % v roce 2018. Ženy, které mají základní vzdělání nebo jsou bez vzdělání, představovaly 20,3 % nezaměstnaných v posledním sledovaném roce.

Ve sledovaných letech bylo zjištěno, že se největší počet nezaměstnaných objevil u osob se středoškolským vzděláním bez maturity. V tomto případě větší procento nezaměstnaných vykázali muži. Výrazný počet nezaměstnaných byl sledován u osob, kteří mají střední vzdělání s maturitou a větší procento nezaměstnaných se ukázalo u žen. Nezaměstnanost obyvatelstva se základním vzděláním nebo bez vzdělání se v letech 2012–2018 pohybovala na středních hodnotách. Větší procento nezaměstnaných se základním vzděláním nebo bez vzdělání se objevilo u mužské populace a rozdíl nezaměstnanosti žen a mužů činil 4,3 %. Nejmenší počet nezaměstnaných obyvatel byl zaznamenán mezi ekonomicky aktivním obyvatelstvem s vyšším a vysokoškolským vzděláním, kde zaostávají ženy za muži, kteří vykazují menší procento nezaměstnaných.

Toto rozdělení nezaměstnaných podle úrovně vzdělání ukazuje, že vzdělání je důležitým předpokladem pro zaměstnanost a rozvoj lidského kapitálu. Hlavním úkolem orgánů, které se starají o nezaměstnané a samotné nezaměstnané, je získání kvalitního vzdělání. Naproti tomu veřejné orgány jsou povinny zajistit přístup ke vzdělání pro všechny segmenty populace.

4.3 Komplexní opatření

V této kapitole bakalářské práce budou vysvětleny základní problémy na trhu práce v České republice. Zároveň budou uvedena podstatná pravidla, která lze uplatnit na území České republiky.

4.3.1 Základní problémy a komplexní opatření na trhu práce

V moderních podmínkách je trh práce významně ovlivněn otevřeností ekonomiky, prohlubováním zahraničně ekonomických vazeb, mezinárodní migrací pracovních sil a novými výzvami, na které způsobí pandemie koronaviru.

Mezinárodní organizace práce (MOP) uvádí nejnaléhavější problémy v oblasti zaměstnanosti a trhu práce, zejména snižování zaměstnanosti, vytváření pracovních míst, nezaměstnanost mladých lidí a posilování tendencí dlouhodobé nezaměstnanosti. Kromě mladých lidí se tyto problémy se zaměstnáním nejvíce dotýkají žen. V důsledku procesů globalizace jsou nejvíce ohrožující neformální pracovní vztahy, které snižují záruky zaměstnanosti a do takových vztahů nejvíce spadají ženy a mladí pracovníci.

Výše uvedené problémy trhu práce jsou pro Českou republiku relevantní. Proto je vhodné uplatnit komplexní opatření v zemi, jako jsou:

1. Udržení konkurenceschopnosti na trhu práce způsobem aktivací dostupných forem, zejména samostatná výdělečná činnost, sebevzdělání, odborná příprava atd.;
2. Pro nezaměstnané osoby jsou to činnosti jako aktivní hledání práce, zahájení podnikání, rekvalifikace, emigrace za prací atd.;
3. Podniky by měly více zapojovat mladé odborníky; přidělovat finanční prostředky na rozvoj zaměstnanců; zlepšovat sociální ochranu zaměstnanců (zdravotní pojištění, platby za komunikaci, dopravu, členství v tělocvičně atd.);
4. Na regionální úrovni je nutné provádět monitorovací a informační činnosti týkající se zaměstnanosti místního obyvatelstva, pořádat veletrhy volných pracovních míst společně s podniky, podporovat vytváření nových pracovních míst atd.;

5. Na národní úrovni je nutné vytvořit příznivější podmínky pro rozvoj malého a středního podnikání; poskytovat společnostem daňové výhody, půjčky za nízké sazby a podporovat zvýšení počtu zaměstnanců; zajistit lepší přístup k mezinárodním vzdělávacím a rekvalifikačním programům za účelem sdílení zkušeností s jinými zeměmi.

5 Závěr

Tématem bakalářské práce je vývoj nezaměstnanosti v genderovém vyjádření. Cílem práce bylo popsat vývoj nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva a porovnat vývoj nezaměstnanosti žen a mužů v letech 2012–2018 v České republice.

První část bakalářské práce byla zaměřena na vysvětlení základních pojmů souvisejících s nezaměstnaností. V práci byly interpretované typy nezaměstnanosti jako dobrovolná a nedobrovolná, krátkodobá a dlouhodobá, frikční, strukturální, sezonní, cyklická nezaměstnanost. V této části byl uveden způsob měření nezaměstnanosti v České republice, který se nazývá míra nezaměstnanosti. Takový ukazatel měření nezaměstnanosti poměřuje počet nezaměstnaných osob k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu a vyjadřuje se v procentech. Teoretická část práce se dále zabývala genderovými pojmy na trhu práce. To jsou genderové stereotypy, diskriminace a segregace trhu práce. V závěru první části bakalářské práce byly definované důsledky ztráty zaměstnání, které jsou vysvětleny z ekonomické strany společnosti a ekonomické a psychologické strany jedince.

Druhá část bakalářské práce se zabývala analýzou vývoje nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva a následným porovnáním nezaměstnanosti žen a mužů v letech 2012–2018 na území České republiky. Nejdříve byla uvedena základní charakteristika nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva, která obsahuje údaje o počtu obyvatelstva ve věku 15 a více let, o počtu pracovní síly, o počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, o počtu ekonomicky neaktivního obyvatelstva a také o míře ekonomické aktivity, o míře zaměstnanosti a obecné míře nezaměstnanosti od roku 2012 do roku 2018. Dále byly vytvořeny jednotlivé tabulky, které se týkaly základní charakteristiky nezaměstnanosti mužů a žen. Při porovnání údajů bylo zjištěno, že nezaměstnanost žen převyšuje nezaměstnanost mužů ve všech sledovaných obdobích. Zároveň se neustále zvyšuje počet žen na českém trhu práce. Poté byl sledován vývoj nezaměstnanosti pomocí regresních funkcí a zároveň byla stanovena predikce na následující tři roky (2019–2021). Grafy regresních funkcí byly zpracovány pro ekonomicky aktivní obyvatelstvo celkem a odlišně pro muže a ženy. Pomocí daných funkcí byly vypočítány budoucí hodnoty nezaměstnanosti, např. v roce 2019 bude nezaměstnanost v České republice činit 2,1 %, v roce 2020 – 2,9 %, v roce 2021 – 4,7 %. V letech 2019–2021 se předpokládá, že se bude nezaměstnanost žen zvyšovat a v roce 2021 dosáhne úrovně 7,3 %. Nezaměstnanost mužů se nejdříve sníží (1,7 % v roce 2019), poté vzroste a bude se pohybovat kolem 3,6 % v roce

2021. Dále bylo zjištěno procentuální roční tempo růstu nezaměstnanosti obyvatelstva. Nejvyšší hodnoty byly zaznamenány v roce 2013 a nejnižší hodnoty se objevily v roce 2017. Míra nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva se snižovala v době sledovaného období. V průběhu let 2012–2018 poklesla o 4,8 % celková nezaměstnanost na území České republiky. Nezaměstnanost ženské populace se rovnala 2,8 % v roce 2018 a nezaměstnanost mužské populace byla o 1,0 % nižší (1,8 %).

V další kapitole praktické části je vysvětlena nezaměstnanost mužů a žen podle věkových skupin a podle vzdělání. Analýza nezaměstnanosti je zpracována na základě šesti věkových skupin, a to 15–24 let, 25–29 let, 30–34 let, 35–44 let, 45–54 let, 55 a více let. Po celé období 2012–2018 vykazovala nezaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva v České republice podobné úrovně. V roce 2012 byla zaznamenána nejvyšší hodnota nezaměstnanosti české populace ve věku 35–44 let, činila 22,0 % všech sledovaných skupin a přispěla k tomu nezaměstnanost ženské populace. Během následujících let se nezaměstnanost obyvatelstva ve věku 35–44 let zvýšila a dosáhla úrovně 24,0 % do roku 2018, ačkoliv se v průběhu let výše dané hodnoty měnila. Nezaměstnanost mužů ve sledovaném období byla nejvyšší ve věkové skupině 15–24 let a v průběhu let 2012–2018 nezaměstnanost mužské populace kolísala kolem 20,0 %. Nejnižších hodnot bylo dosaženo ve věkové skupině 30–34 let podle každého sledovaného roku. Nezaměstnanost mužů a žen ve věkové skupině 30–34 let byla zaznamenána na poměrně podobné úrovni, rozdíl genderové nezaměstnanosti se v letech 2012–2018 pohyboval kolem 1–4 %. Míra nezaměstnanosti obyvatelstva ve věku 15 a více let se v letech 2012–2018 snížila, důvodem byl strmější růst zaměstnanosti žen a starších pracovníků. Další porovnání bylo provedeno na základě dosaženého vzdělání v letech 2012–2018 v České republice. Pro lepší přehlednost byl sledován vývoj nezaměstnanosti pomocí podílu nezaměstnaných osob v určitých skupinách vzdělání. V práci byly uvedené 4 základní skupiny – základní a bez vzdělání, střední bez maturity, střední s maturitou, vyšší a vysokoškolské vzdělání. Ve sledovaných letech bylo zjištěno, že se největší počet nezaměstnaných objevil u osob se středoškolským vzděláním bez maturity. V tomto případě větší procento nezaměstnaných vykázali muži. Výrazný počet nezaměstnaných byl sledován u osob, kteří mají střední vzdělání s maturitou a větší procento nezaměstnaných se ukázalo u žen. Nezaměstnanost obyvatelstva se základním vzděláním nebo bez vzdělání se v letech 2012–2018 pohybovala na středních hodnotách. Větší procento nezaměstnaných se základním vzděláním nebo bez vzdělání se objevilo u mužské populace a rozdíl nezaměstnanosti žen a mužů činil 4,3 %.

Nejmenší počet nezaměstnaných obyvatel byl zaznamenán mezi ekonomicky aktivním obyvatelstvem s vyšším a vysokoškolským vzděláním, kde zaostávají ženy za muži, kteří vykazují menší procento nezaměstnaných. Toto rozdělení nezaměstnaných podle úrovně vzdělání ukazuje, že vzdělání je důležitým předpokladem pro zaměstnanost a rozvoj lidského kapitálu.

6 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

BOBBITT-ZEHER, Donna, 2011. Gender Discrimination at Work: Connecting Gender Stereotypes, Institutional Policies, and Gender Composition of Workplace. Sage journals. Gender and Society 25, 764-786. ISSN 0891-2432.

BRČÁK, Josef a Bohuslav SEKERKA, 2010. Makroekonomie. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-245-5.

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Dana STARÁ, 2014. Makroekonomie-teorie a praxe. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-492-3.

BROŽOVÁ, Dagmar, 2003. Společenské souvislosti trhu práce. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-86429-16-4.

BUCHTOVÁ, Božena a kol., 2002. Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Grada. ISBN 80-247-9006-8.

DRUZHYNINA, Viktorie, 2014. Místní trh práce: provozní podmínky, metody a způsoby zajištění rovnováhy. Donetsk: Jihovýchodní. ISBN 978-966-374-802-3.

JÍROVÁ, Hana, 1999. Trh práce a politika zaměstnanosti. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta. ISBN 80-7079-635-9.

JUREČKA, Václav a kol., 2013. Makroekonomie. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4386-8.

KŘÍŽKOVÁ, Alena a Karel PAVLICA, 2004. Management genderových vztahů: postavení žen a mužů v organizaci. Praha: Management Press. ISBN 80-7261-117-8.

KUDRNA, Leoš. Sociální problematika související s nezaměstnaností absolventů škol: (se zaměřením na strategie nezaměstnaných absolventů škol). Praha: ČZU-PEF, 2006.

LUKÁŠOVÁ, Růžena a Ivan NOVÝ. Organizační kultura: od sdílených hodnot a cílů k vyšší výkonnosti podniku. Praha: Grada, 2004. Expert. ISBN 80-247-0648-2.

NĚMEC, Otakar. Lidské zdroje na trhu práce. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0350-6.

OAKLEY, Ann, 2002. Pohlaví, gender a společnost. Praha: Portál. ISBN 80-7178-403-6.

PALÁN, Zdeněk. Lidské zdroje: výkladový slovník: výchova, vzdělávání, péče, řízení. Praha: Academia, 2002. ISBN 80-200-0950-7.

PREMUSOVÁ, Jarmila a Tomáš SIROVÁTKA, 1996. K formování dlouhodobé nezaměstnanosti v České republice: Zhodnocení výsledků srovnávací studie ze tří lokalit. Sociologický časopis. Praha: Sociologický ústav, 32(1). ISSN 0038-0288.

RENZETTI, Claire M. a Daniel J. CURRAN, 2003. Ženy, muži a společnost. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0525-2.

SAVCHENKO, Nadie, 2020. Mechanismy formace a realizace státní politiky ve sféře zaměstnanosti populace. Kharkiv. Disertace. Univerzita občanské obrany Ukrajiny. Vedoucí práce PhDr. Karpenko Oleksandr.

SIROVÁTKA, Tomáš a Petr MAREŠ. Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

SOKAČOVÁ, Linda. Kariéra, rodina, rovné příležitosti: výzkumy postavení žen a mužů na trhu práce. Praha: Gender Studies, 2006. ISBN 80-86520-12-9.

Internetové zdroje

Český statistický úřad: Obecná míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti a krajích-roční průměr [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z:
<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM06&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&str=v95&c=v147~8> RP2019

Český statistický úřad: Obecná míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti a krajích-roční průměr [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z:
<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvo=ZAM06&str=v96&c=v147~8> RP2019

Český statistický úřad: Obecná míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti a krajích-roční průměr [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z:
<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvo=ZAM06&str=v97&c=v147~8> RP2019

Český statistický úřad: Věk, vzdělání a specifické skupiny nezaměstnaných [online], 2019. Praha [cit. 2021-02-18]. Dostupné z:
<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM08-B&z=T&f=TABULKA&skupId=748&katalog=30853&pvo=ZAM08-B&str=v134&u=v117> VUZEMI 97 19

Český statistický úřad: Věk, vzdělání a specifické skupiny nezaměstnaných [online], 2019. Praha [cit. 2021-02-18]. Dostupné z:
<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM08-B&z=T&f=TABULKA&skupId=748&katalog=30853&pvo=ZAM08-B&str=v136&u=v117> VUZEMI 97 19

Český statistický úřad: Věk, vzdělání a specifické skupiny nezaměstnaných [online], 2019. Praha [cit. 2021-02-18]. Dostupné z:
<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM08-B&z=T&f=TABULKA&skupId=748&katalog=30853&pvo=ZAM08-B&str=v135&u=v117> VUZEMI 97 19

Český statistický úřad: Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let [online], 2019. Praha [cit. 2021-01-19]. Dostupné z:
<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-D&z=T&f=TABULKA&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-D&str=v467&u=v413> VUZEMI 97 19

Český statistický úřad: Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let [online], 2019. Praha [cit. 2021-01-21]. Dostupné z:
<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01->

[B&z=T&f=TABULKA&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&str=v466&u=v413_VUZEMI_97_19](https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-B&z=T&f=TABULKA&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&str=v466&u=v413_VUZEMI_97_19)

Český statistický úřad: Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let [online], 2019. Praha [cit. 2021-01-21]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-B&z=T&f=TABULKA&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&str=v464&u=v413_VUZEMI_97_19

Eurostat [online], 2020. [cit. 2020-06-12]. Dostupné z:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Labour_market

Eurostat. Statistics Explained [online]. [cit. 2020-06-15]. Dostupné z:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics_and_beyond

Human Development Reports. United Nations Development Program [online]. [cit. 2020-06-21]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/>

Mezinárodní organizace práce [online], 2020. [cit. 2020-06-12]. Dostupné z:

<https://www.ilo.org/>

Organisation for Economic Co-operation and Development [online], 2019. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/sdd/oecdmaineconomicindicatorsmei.htm>

Úřad práce České republiky [online], 2020. [cit. 2020-06-12]. Dostupné z:

<https://www.uradprace.cz/tiskove-zpravy-2020>